

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА**

На правах рукопису

Кафедра теорії і методики дошкільної освіти

**МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІТЕЙ
СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБОМ LEGO-ТЕХНОЛОГІЇ**

Виконав:

Конопля Арсен Ігорович
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
ОПП Дошкільна освіта

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук,
доцент **Любива В.В.**

Глухів – 2025

АНОТАЦІЯ

Конопля Арсен Ігорович. «Формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку засобом LEGO-технології»

Дослідження на здобуття ОС Магістр за спеціальністю 012 Дошкільна освіта – Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка. Кафедра теорії і методики дошкільної освіти. Глухів – 2025.

У кваліфікаційній роботі досліджено роль LEGO-технології у формуванні іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку. Розглянуто теоретичні підходи до інтеграції ігрових технологій у мовленнєвий розвиток дошкільників та обґрунтовано використання LEGO-конструкторів як інструменту розвитку комунікативних та когнітивних навичок у процесі вивчення іноземної мови. Проведено аналіз існуючих досліджень та практичних напрацювань щодо ефективності LEGO-технології у роботі з дітьми старшого дошкільного віку. Робота містить методичні рекомендації для педагогів щодо використання LEGO-технології як засобу формування іншомовної компетентності.

Ключові слова: *англомовна освіта, формування іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку, логіко-лексичні вміння, конструктор LEGO, педагогіка гри.*

Konoplia Arsen Ihorovych. «Formation of Foreign Language Competence in Senior Preschoolers by Means of LEGO Technology»

Research submitted for the Master's degree in Specialty 012 – Preschool Education. Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Department of Theory and Methodology of Preschool Education. Hlukhiv – 2025.

The qualification thesis highlights the role of LEGO technology in the formation of foreign language competence in senior preschoolers. LEGO technology is characterized as an effective tool for developing foreign language competence in early school-age children. A comprehensive analysis has been conducted to examine

and substantiate the effectiveness of LEGO technology as a mean of fostering language competence in senior preschoolers.

Keywords: *English-language education, formation of foreign language competence in senior preschoolers, logical and lexical skills, LEGO construction set.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНОШМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ LEGO-ТЕХНОЛОГІЇ.....	15
1.1. Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми англomовної та математичної освіти дітей дошкільного віку.....	15
1.2. Форми та методи реалізації процесу формування іншомовної компетентності у дошкільників	28
1.3. Теорія гри у науковому дискурсі: історія виникнення LEGO.....	36
1.3.1. Характеристика LEGO-технології як засобу формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку.....	43
Висновки до розділу І.....	49
РОЗДІЛ ІІ. ДІАГНОСТИЧНІ Й МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ІНОШМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБОМ LEGO-ТЕХНОЛОГІЇ.....	51
2.1. Діагностичний інструментарій для виявлення рівнів сформованості іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку.....	51
2.2. Педагогічні умови розвитку іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку.....	55
2.3. Проектування системи роботи з реалізації педагогічних умов формування іншомовної компетентності в старших дошкільників засобом LEGO-технології.....	59
Рекомендації вихователям ЗДО щодо використання LEGO-технології під час формування іншомовної компетентності в дітей 6-го року життя.....	68
Висновки до розділу 2.....	72
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84

ДОДАТКИ.....	92
---------------------	-----------

ВСТУП

Формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку засобом LEGO-технології є надзвичайно актуальним у сучасному освітньому просторі України, що переживає трансформації під впливом глобалізації, цифровізації та мультикультурних викликів. Згідно Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, освіта має забезпечувати розвиток мовної, комунікативної, соціальної та культурної компетентності здобувачів освіти [12].

Наказ Міністерства освіти і науки України «Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція)» від 12 січня 2021 р. № 33 визначає освітні завдання, структуру та зміст дошкільної освіти. Слід зазначити, що на момент підготовки дослідження офіційно не затверджена нова редакція БКДО 2025 року, тому у роботі використовується редакція 2021 року. У чинній на сьогодні редакції 2021 року відсутні змістові лінії, натомість передбачено освітні напрями розвитку дитини, серед яких: мовлення дитини, дитина в соціумі, дитина у світі мистецтва, дитина в природному довкіллі, гра дитини, дитина в сенсорно-пізнавальному просторі та особистість дитини. Компетентності, що формуються у різних видах діяльності за цими освітніми напрямками, створюють основу для подальшого розвитку дитини та забезпечують наступність між дошкільною і початковою освітою. Зокрема, вони сприяють збагаченню та поглибленню змісту навчання у початковій та середній школі через такі освітні галузі: мовно-літературну, математичну, природничу, технологічну, інформатичну, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну, мистецьку, фізкультурну [3].

Статистичні дані підтверджують актуальність проблеми. За даними Державної служби статистики України, на кінець 2023 року в країні налічувалося понад 10 000 закладів дошкільної освіти, які відвідували близько 800 000 дітей віком 3–6 років. Наприклад, у Івано-Франківській області функціонувало 456 закладів на 28,9 тис. місць, з яких 27,8 тис. (89,7 %) – діти

старшого дошкільного віку [11]. Із цього простежується очевидна потреба в ефективних інноваційних педагогічних підходах, які можуть забезпечити розвиток іншомовної компетентності великої групи дітей.

LEGO-технологія як навчальний засіб відкриває нові можливості інтеграції ігрових, конструктивно-маніпулятивних та комунікативних методів навчання. Застосування LEGO-технології сприяє розвитку мовної компетентності через практичну діяльність, комунікацію у групі та моделювання реальних мовних ситуацій. У старшому дошкільному віці це дозволяє формувати базові граматичні структури, словниковий запас, фонетичні навички та соціально-комунікативні компетентності, що відповідає вимогам Базового компоненту дошкільної освіти.

Згідно досліджень А. Мінеєвої та Г. Цветкової, ефективне формування іншомовної компетентності за допомогою LEGO-технології передбачає реалізацію таких педагогічних умов: організацію ігрового та мовного середовища, забезпечення міжмовної комунікації, диференціацію завдань відповідно до рівня готовності дітей, стимулювання мовної рефлексії, а також методичний супровід з боку вихователя [19]. Системний підхід до впровадження LEGO-технології забезпечує інтеграцію мовних, когнітивних та соціально-емоційних складових розвитку, що є чільним для досягнення освітніх результатів відповідно до сучасних нормативних документів.

У сучасній дошкільній педагогіці значну увагу приділяють використанню інноваційних технологій, зокрема LEGO- та цифрових інструментів, для всебічного розвитку дітей. У працях С. Бадера, Є. Друганової, І. Бесаги, В. Бутенко, О. Брежнєвої, Н. Волощенко, Л. Клеваки та А. Міхеєвої, О. Роми [2, 5–9, 16–19] обґрунтовано концептуальні засади використання LEGO- та онлайн-технологій у дошкільній освіті, що підкреслює комплексний підхід, який поєднує педагогічні, психологічні та технологічні стратегії. Автори наголошують, що ефективне застосування цих інструментів сприяє розвитку інтелектуального, пізнавального та креативного потенціалу дітей.

С. Бадер та Є. Друганова [2] висвітлили роль LEGO-технології у сенсорному розвитку дітей молодшого дошкільного віку, що створює фундамент для подальшого формування когнітивних навичок, необхідних для вивчення іноземної мови. І. Бесага та В. Бутенко [5] показали ефективність LEGO-технології для стимулювання логічного мислення та просторової уяви у старших дошкільників, що підвищує їхню здатність до запам'ятовування іншомовної лексики та формування базових мовних структур.

Так, Н. Волощенко [9] вказала на освітньо-розвивальний потенціал LEGO-технології як інноваційного засобу створення педагогічних умов, що забезпечують активізацію пізнавальної діяльності старших дошкільників і сприяють кращому засвоєнню нових слів та фраз іншомовного контенту.

Л. Клевака [13] та А. Міхєєва [19] підкреслили, що LEGO-конструювання виступає дієвим чинником формування педагогічних умов розвитку інтелектуальних та комунікативних здібностей, зокрема через колективну гру, яка створює сприятливе соціально-мовленнєве середовище. Саме соціальна взаємодія в умовах спільного моделювання стає важливим компонентом формування іншомовної компетентності, оскільки діти природно засвоюють мовні структури у процесі спілкування.

У свою чергу, О. Рома [20] розробила методичні рекомендації щодо інтеграції LEGO-технології у навчально-ігрову діяльність дітей дошкільного віку. Запропоновані нею підходи спрямовані на створення цілісних педагогічних умов, які забезпечують поєднання ігрового, навчального та мовного аспектів.

Сучасні дослідження українських педагогів також підтверджують важливість комплексного підходу до формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку. Так, В. Любива та А. Конопля [17] у контексті умов воєнного стану наголошують на необхідності адаптації педагогічних методик для забезпечення ефективного навчання та збереження якості освіти, підкреслюючи роль інноваційних технологій у підтримці розвитку дітей. В. Любива у своєму дослідженні вказує на актуальні проблеми

сформованості іншомовної комунікативної компетентності у дошкільників, акцентуючи на значенні ігрової діяльності та інтерактивних методів навчання, серед яких LEGO-конструювання виступає чільним інструментом. Рекомендації щодо використання цифрових та логіко-ігрових інструментів, представлені у джерелі, доповнюють ці висновки, демонструючи практичну ефективність інтеграції таких технологій у навчально-ігрову діяльність.

Зарубіжні дослідники підтверджують і розширюють висновки щодо важливості інноваційних технологій у дошкільній освіті. О. Anatoli показала, що шведські англомовні дитячі садки створюють умови для спільного відкриття двомовних значень, стимулюючи раннє мовне мислення та формування базових мовних структур у дітей [25]. L. Bar і S. Shaul та N. Besser et al. наголошують на значенні домен-специфічного навчання, зокрема в галузі ранньої математики та чисельних навичок, яке одночасно підтримує розвиток мовних компетенцій і когнітивних процесів [26; 27].

Дослідження С. Björklund, M. van den Heuvel Panhuizen та A. Kullberg, D. Clements, R. Lizcano та J. Sarama та M. De Pascale et al. підтверджують, що інтеграція математичних та рухових завдань у навчальні програми стимулює розвиток когнітивного потенціалу дітей, зміцнює увагу та просторове мислення, що є чільним для засвоєння мовного матеріалу [28–30]. С. Carpio et al. та R. Cerezo, V. Calderon і С. Romero показали, що використання цифрових та мобільних технологій у дошкільній освіті значно покращує засвоєння лексики та вимову, сприяючи більш ефективному формуванню мовних навичок [27, 28, 33].

М. Ilham, F. Rahman, D. D. Sari та A. Annisaturrahmi додатково довели, що мультимедійні інструменти стимулюють мотивацію дітей до активного використання мови, забезпечуючи гнучкий та інтерактивний процес навчання [35].

С. Lucas та N. Kopovalova наголошують на важливості двомовного навчання у дошкільному віці, підкреслюючи, що раннє введення другої мови сприяє формуванню стійких комунікативних навичок та соціальної взаємодії

[37, 36]. A. Mamani Calapuja, V. Laura Revilla, A. Hurtado Mazeuga та C. Llorente Cejudo демонструють, що застосування доповненої реальності в навчальних додатках підвищує ефективність засвоєння іноземної лексики, а також розвиває інтегровані навички мислення і спостереження [36].

Важливу роль відіграють і когнітивні чинники: J. Ernst, A. Grenell та S. Carlson, A. Meesak et al. та R. Meylani показали, що розвиток виконавчих функцій безпосередньо пов'язаний із ранніми математичними та мовними навичками, підкреслюючи необхідність комплексного підходу до навчання дітей раннього віку [31, 37, 38]. P. Nasiopoulou, E. Mellgren, S. Sheridan et al. і İ. Oğul та N. Telli відзначають, що адаптація методик під різні групи дітей, включно з іммігрантськими сім'ями, підвищує ефективність навчального процесу та сприяє рівному доступу до навчання [39, 40].

P. Parviainen, K. Eklund та M. Koivula разом із A. Petropoulou, K. Lavidas та S. Papadakis підкреслюють значущість педагогічної підготовки вихователів для раннього математичного навчання, демонструючи, що рівень знань і методична компетентність учителя безпосередньо впливає на розвиток когнітивних і мовних навичок дітей [42–45]. G. Pasaribu, R. Arfianty та J. Bunce, K. Rizzuto, L. Steiner та V. Zambak, D. Shamsuddinova і N. Qurbonova та R. Svane et al. наголошують на ефективності інтегрованих педагогічних стратегій, що поєднують мовленнєве, математичне та пізнавальне навчання, забезпечуючи цілісне освоєння компетенцій [44–48].

Нарешті, M. Tan, H. Kilani, I. Markov, S. Hein та E. Grigorenko, T. Tanikha та T. Ariyati і J. Young, K. E. Reed, H. Rosenberg та J. Kook демонструють, що систематичне раннє оцінювання, інтеграція навчання в домашнє середовище та застосування інноваційних методик забезпечують стійкий розвиток когнітивних, математичних і мовних компетенцій у дітей, створюючи основу для подальшого успішного навчання [50–51].

Отже, виникає нагальна потреба у науковому дослідженні, яке б комплексно розглядало психологічні, педагогічні та методичні аспекти застосування LEGO-технології для формування іншомовної компетентності

дітей старшого дошкільного віку, з урахуванням чинного законодавства та актуальних статистичних показників розвитку дошкільної освіти в Україні.

Актуальність цього дослідження, недостатність вивчення означеної проблеми зумовили вибір теми магістерського наукового пошуку: *«Формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку засобом Lego-технології»*.

Об'єкт дослідження: процес формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку засобом LEGO-технології.

Предмет дослідження: педагогічні умови формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку засобом LEGO-технології.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати педагогічні умови використання LEGO-технології для формування іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку та запропонувати систему роботи з перевірки їх ефективності.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати психолого-педагогічну літературу з проблеми іншомовної (англомовної) освіти дітей старшого дошкільного віку.
2. Схарактеризувати форми та методи формування іншомовної компетентності дошкільників.
3. Дослідити теорію гри у науковому дискурсі та історію виникнення LEGO.
4. Окреслити LEGO-технологію як засіб формування іншомовної компетентності та дослідити історію її виникнення.
5. Розробити діагностичний інструментарій для визначення рівнів сформованості іншомовної компетентності у дітей старшого дошкільного віку та виокремити педагогічні умови її розвитку.
6. Спроекувати систему роботи з реалізації педагогічних умов формування іншомовної компетентності засобом LEGO-технології.

7. Репрезентувати рекомендації для вихователів ЗДО щодо використання LEGO-технології під час формування іншомовної компетентності у дітей 6-го року життя.

Теоретичне значення дослідження: визначено критерії, показники та рівні сформованості іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку; охарактеризовано педагогічні умови використання LEGO-технології в процесі формування іншомовної компетентності.

Практична значущість дослідження: розроблено систему роботи та рекомендації для вихователів і батьків щодо використання LEGO-технології у процесі формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку.

Методи дослідження включали комплекс теоретичних і практичних підходів, що забезпечували всебічний аналіз проблеми формування іншомовної компетентності у дітей старшого дошкільного віку засобом LEGO-технології.

1. **Вивчення педагогічної та психологічної літератури** дало змогу здійснити систематичний огляд наукових джерел, виявити сучасні підходи до формування іншомовної компетентності, а також окреслити роль і значення ігрових технологій, зокрема LEGO, у розвитку мовних навичок дітей дошкільного віку. Аналіз джерел включав дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, що забезпечило порівняльний підхід і виявлення тенденцій у педагогічній практиці.

2. **Загальнонаукові методи теоретичного дослідження** (аналіз, порівняння, узагальнення, класифікація) застосовувалися для систематизації наявних знань про формування іншомовної компетентності, структурування теоретичних підходів до використання LEGO-технології, визначення основних педагогічних принципів та умов ефективного впровадження інноваційних методів навчання.

3. **Методи збору та обробки даних** передбачали систематизацію, класифікацію, порівняння та узагальнення інформації, отриманої з наукових

джерел та методичних матеріалів, а також зіставлення теоретичних положень із практичними рекомендаціями щодо використання LEGO-технології.

Апробація результатів. Основні положення магістерської роботи представлено у тезах:

1. Конопля А. І. Формування логічних умінь дітей старшого дошкільного віку засобами LEGO-конструювання. *Моделювання та практичне забезпечення розвитку складових професіоналізму педагогів закладів освіти : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (м. Запоріжжя, 15–16 жовтня 2024 р.) / за заг. ред. В. В. Нечипоренко. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2024. С. 18–19. URL: <http://surl.li/qawddi>.
2. Конопля А. І. Lego-технологія як освітній ресурс формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку. *Глухівські читання – 2025. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук : збірник матеріалів XV міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (10-12 листопада 2025 р.) / Глухівський НПУ ім. О. Довженка. Глухів, 2025. С. 1968-1970. URL: <https://surl.li/mmydux>.
3. Конопля А. І., Любива В. В. Філософські проблеми наукових досліджень: дошкільня. *Методологія сучасних наукових досліджень : збірник наукових праць учасників XXI Міжнародної науково-практичної конференції* (27–28 березня 2025 р., м. Харків) / за заг. ред. К. Юр'євої. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2025. С. 454–455. URL: <https://surl.lt/xxqwwe>.

Структура роботи: вступ, два розділи, висновки; містить 83 сторінки основного тексту, загальний обсяг роботи 114 сторінок. Список джерел включає 53 найменування літератури.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНОШМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ LEGO-ТЕХНОЛОГІЇ

1.1. Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми англomовної та математичної освіти дітей дошкільного віку

Формування базових компетентностей у дітей дошкільного віку є одним із провідних завдань сучасної педагогіки, оскільки саме на цьому етапі закладаються основи подальшого навчання, мислення та мовленнєвого розвитку. Серед основних напрямів ранньої освіти особливе місце посідають англomовна та математична підготовка, які сприяють розвитку когнітивних, комунікативних та логіко-операційних здібностей дітей. Вивчення англійської мови на дошкільному етапі забезпечує формування іншомовної компетентності, яка включає мовленнєві навички (говоріння, слухання), словниковий запас, елементи граматичної структури, а також розвиток комунікативної культури. Одночасно раннє ознайомлення з математичними поняттями, такими як числа, форми, просторові уявлення та логічні закономірності, сприяє формуванню аналітичного мислення та підготовці до навчання у початковій школі.

О. Баліюк при цьому стверджує, що формування англomовної компетентності у дітей дошкільного віку є важливою складовою сучасного освітнього процесу, що зумовлює необхідність комплексного вивчення психолого-педагогічних аспектів навчання іноземної мови в ранньому дитинстві [4, с. 8].

Сучасна педагогічна наука підкреслює, що раннє засвоєння другої мови значно впливає на розвиток когнітивних, комунікативних та соціальних компетентностей дітей, сприяє формуванню їх життєвої компетенції та підготовці до навчання в початковій школі. Водночас, особливу увагу привертає роль вихователя закладу дошкільної освіти, який виступає не лише організатором навчального процесу, а й фахівцем, здатним зацікавити дітей

мовою як засобом спілкування, інтегрувати її у різні види діяльності та створювати умови для цілісного оволодіння іншомовними комунікативними навичками. Ефективність навчання визначається рівнем педагогічної майстерності, володінням теоретичними знаннями, методичною компетентністю та здатністю реалізовувати інноваційні підходи в практичній роботі з дітьми.

Новітній етап реформування дошкільної освіти в Україні висуває підвищені вимоги до фахової підготовки педагогів. Вихователь, який здійснює навчання іноземної мови, повинен не лише володіти предметними знаннями, а й вміти моделювати навчальний процес з орієнтацією на високу ефективність, застосовувати творчі педагогічні підходи, впроваджувати оптимальні форми та методи навчання, враховувати індивідуальні особливості дітей та забезпечувати розвиток їх комунікативної компетенції. Згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти, навчання дітей іноземної мови належить до варіативного компонента освітньої програми та може здійснюватися як у закладі дошкільної освіти, так і в родині, однак його ефективність значною мірою залежить від науково обґрунтованого підходу та системності організації освітнього процесу [3].

У науковій літературі навчання англійської мови у старшому дошкільному віці розглядається як цілеспрямований, системний процес, спрямований на формування мовної особистості дитини, її когнітивних, комунікативних та емоційних компетентностей. В цьому контексті доцільно звернути увагу на ключові поняття, що визначають зміст, методи та засоби навчання, а також впливають на ефективність освітнього процесу.

Перш за все, під англійською освітою слід розуміти інтегративний процес засвоєння англійської мови, який поєднує розвиток мовної компетентності, формування міжкультурної комунікативної спроможності та готовності дитини до взаємодії в глобальному освітньому просторі [20, с. 16-17]. Важливо зазначити, що англійська освіта передбачає не лише оволодіння мовними формами, а й активне включення культурологічного та когнітивного

компонентів, що забезпечує цілісність навчального процесу та формує уміння використовувати мову у практичних ситуаціях [14, с. 25].

У свою чергу, формування іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку є процесом, у якому дитина поступово здобуває здатність до природного та спонтанного використання англійської мови у різних комунікативних ситуаціях. Такий процес, за твердженням О. Анатолі, реалізується через мовленнєву діяльність, ігрові практики, сюжетно-рольові взаємодії, пісні та римівки, що стимулюють активне використання мови та забезпечують соціокультурну взаємодію [23, с. 92-93]. Необхідно підкреслити, що ефективність формування компетентності значною мірою залежить від створення умов для спонтанного мовленнєвого прояву дитини у знайомих та нових ситуаціях, що, своєю чергою, сприяє розвитку її самостійності та мовної ініціативи [39, с. 1307].

Особливе значення в розвитку іншомовної компетентності, як слушно підкреслюють R. Cerezo, V. Calderon, C. Romero, мають логіко-лексичні вміння, які виступають інтегрованим механізмом поєднання мислення та мовлення. Під цим поняттям слід розуміти здатність дитини осмислено добирати лексику, будувати логічно зв'язані висловлювання та забезпечувати точність і когерентність мовленнєвої діяльності [30]. Натомість Т. Tanikha & Ariyati вказують, що логіко-лексичні вміння формуються шляхом систематичного використання вправ на категоризацію, узагальнення, порівняння та логічне конструювання речень, що сприяє розвитку когнітивних процесів та мисленнєвої гнучкості [51, с. 19].

Не менш важливим аспектом є використання конструктора LEGO як педагогічного засобу, що інтегрує гру, моделювання та проектну діяльність. Така діяльність, за словами Е. Алієвої, сприяє розвитку просторового мислення, дрібної моторики, креативності та вмінь співпрацювати у групі [1, с. 25]. Педагогічна цінність конструктора полягає в тому, що він дозволяє дитині одночасно реалізовувати навчальні, соціальні та мовленнєві завдання, інтегруючи різні види діяльності у єдину систему навчального процесу.

Нарешті, педагогіка гри виступає чільним методом організації навчальної діяльності, що забезпечує цілісний розвиток дитини через інтеграцію пізнавальної, мовленнєвої та соціальної сфер. У науковому контексті гра розглядається як провідна діяльність дошкільника, яка формує психічні новоутворення, розвиває мотивацію та саморегуляцію [32, с. 564]. Системне використання педагогіки гри дозволяє поєднувати навчальні завдання з ігровою мотивацією та забезпечує ефективність засвоєння іншомовного матеріалу.

Таким чином, на підставі аналізу сучасних досліджень слід констатувати, що ефективне навчання англійської мови у старшому дошкільному віці потребує комплексного, інтегративного підходу.

Поєднання лінгвістичних, когнітивних, комунікативних та емоційних компонентів, використання педагогіки гри та конструктора LEGO, а також індивідуалізація навчання відповідно до потреб і інтересів дитини створюють умови для природного, мотивованого та спонтанного використання англійської мови (рис. 1.1). Такий системний підхід формує надійну основу для подальшого аналізу вікових та психолого-педагогічних особливостей оволодіння мовою.

Слушно підкреслює Н. Трофаїла, що особливості оволодіння мовою в дошкільному віці визначаються специфікою психічного розвитку дітей, високою чутливістю до мовного середовища, відкритістю до спілкування та природною спонтанністю у засвоєнні нового знання [20, с. 16]. Відомо, що період від народження до шести-семи років є сензитивним для мовного розвитку, а засвоєння другої мови відбувається майже без складнощів, якщо навчання організоване відповідно до вікових та психофізіологічних особливостей дитини. У цьому віці формуються навички правильного звуковимовлення, інтонаційної передачі смислу, основи словникового запасу та структури фраз, що створює підґрунтя для розвитку комунікативної компетентності.

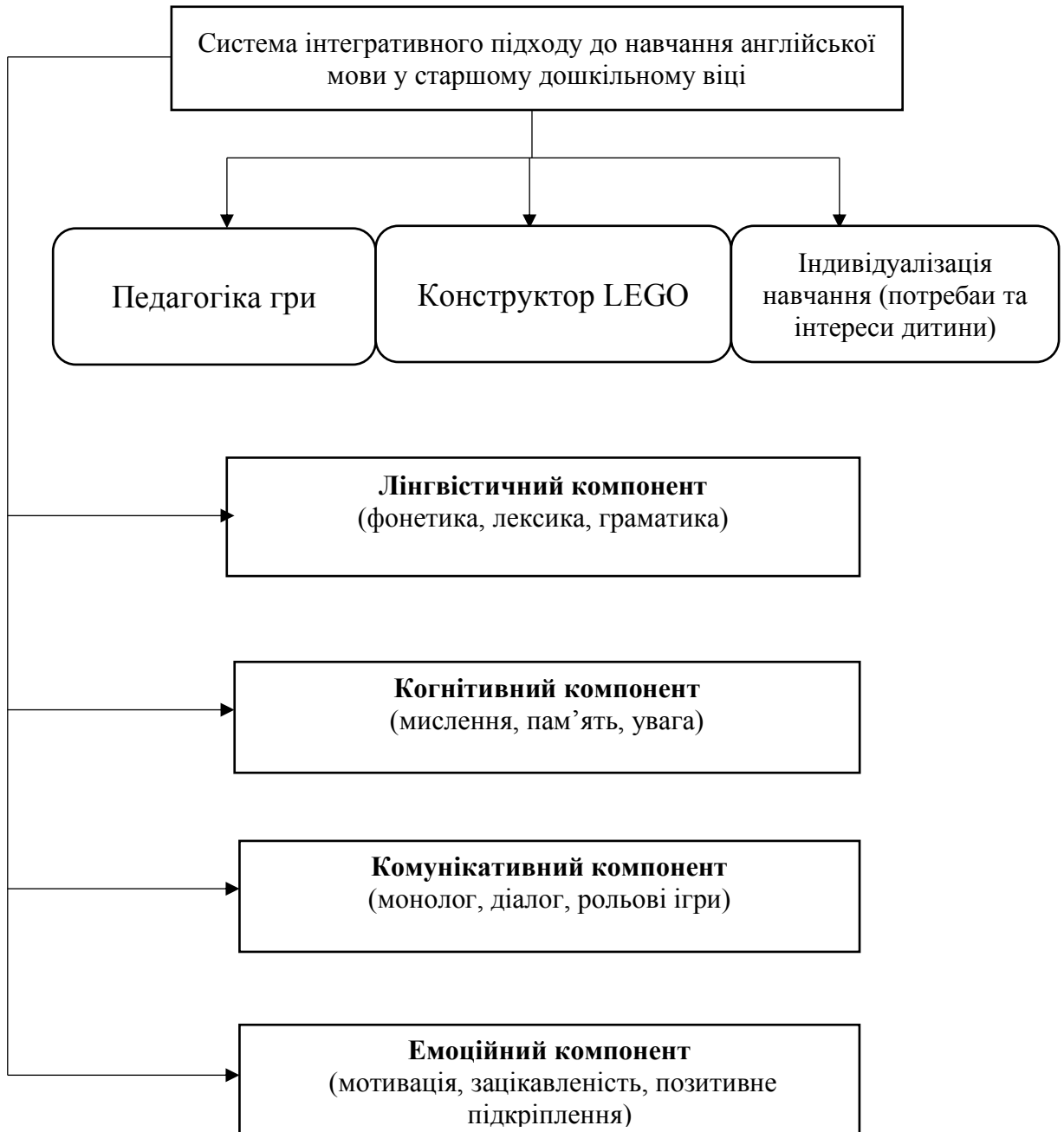

Рис. 1.1. Інтегрований підхід до навчання іноземної мови у старшому дошкільному віці*

**Джерело: складено автором самостійно*

Наукові дослідження Ц. Лукас свідчать, що ефективне навчання іноземної мови у дошкільному віці неможливе без врахування педагогами анатомо-фізіологічних і психічних особливостей дітей [37]. Раціональне дозування навчального матеріалу, вибір оптимального часу для введення нових понять, використання відповідних форм, методів та засобів навчання

забезпечують успішне засвоєння іншомовної комунікації. Особливо важливо, на думку G. Pasaribu, R. Arfianty, J. Bunce., щоб педагоги, які проводять навчання, володіли бездоганною вимовою, правильною інтонацією та розмовним мовленням, оскільки від цього залежить уникнення формування помилкових мовних моделей та необхідності подальшого коригування [46].

Щодо особливостей сприймання дітьми дошкільного віку іноземної мови, слід наголосити, що для психічного розвитку цієї вікової категорії характерні підвищена швидкість і значна інтенсивність змін у процесах сприймання, пам'яті, мислення, уваги, уяви, а також зародження довільної регуляції поведінки.

У дошкільному віці пам'ять має великі можливості, однак одна з найважливіших передумов успішного навчання іноземної мови – це здатність дитини до концентрації уваги. Діти цього віку ще не мають сформованої цілеспрямованої уваги і не можуть тривалий час утримувати фокус на одному завданні. У контексті навчання іноземної мови стає актуальним питання вибору оптимального часу старту цього процесу, враховуючи середовище виховання малюка (сім'я, заклад дошкільної освіти). Дійсно, значна частина дітей із радістю сприймає початок вивчення іноземної мови, проте вже після кількох занять у багатьох з них спостерігається зниження інтересу: це обумовлено недостатньо сформованою мотивацією, яка ґрунтувалася б на усвідомленні значущості знання іноземної мови для подальшого дорослого життя [22, с. 16–17].

Упродовж останнього часу навчання іноземної мови у період дошкільного дитинства набуло значної популярності й реалізується за різними авторськими програмами та методиками, що діють в освітньому просторі дошкілля. У межах такої діяльності, за твердженням Н. Трофаїли, основними завданнями навчання іноземної мови в дошкільному віці визначають: виховання інтересу, поваги, толерантності та ціннісного ставлення до культури, традицій і звичаїв народів, які говорять іншою мовою; ознайомлення з елементами соціокультури іншомовних країн; прищеплення

елементарних навичок усного мовлення (аудіювання, говоріння); створення умов для оволодіння елементарними уміннями спілкуватись іноземною мовою в межах комунікативного мінімуму, пов'язаного зі світом дитинства; сприяння набуттю початкових лінгвістичних знань; розвиток мовленнєвих здібностей; залучення досвіду спілкування рідною мовою для навчання комунікації іноземною мовою; формування культури та відкритості спілкування [22, с. 18].

Основною формою організації навчання іноземної мови дошкільників є заняття. Оптимальна частота таких занять становить 2–3 рази на тиждень, якщо заняття відбуваються у гуртових формах при значній кількості підгруп, або до 4 разів на тиждень, якщо кількість підгруп незначна і є можливість роботи з кожним дошкільником у режимі групи чи індивідуальної взаємодії. Визначаючи місце занять з іноземної мови в режимі дня закладу дошкільної освіти, доцільно орієнтуватися на час, відведений для ігор та самостійної діяльності – переважно другу половину дня (до вечора). Вихователь, який безпосередньо викладає іноземну мову дітям своєї вікової групи, може передбачити заняття з однією підгрупою у першій половині дня, з іншою – у другій, обов'язково дотримуючись норм навчального навантаження: з дітьми старшої групи рекомендується не проводити більше ніж три заняття на тиждень у першій половині дня.

У межах організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти розклад занять з іноземної мови має бути узгоджений із розкладом основних занять за віковими групами та із графіком роботи гуртків інших профільних напрямів. Такий підхід, на думку Л. Терлецької, забезпечує раціональне використання приміщень закладу дошкільної освіти, усуває дублювання видів діяльності, на яких базується навчальна програма, а також сприяє оптимізації фізичних і психічних навантажень на дітей з урахуванням їхньої працездатності протягом дня. У структурі підгруп для занять іноземною мовою слід передбачати оптимальне наповнення – шість-вісім дітей, максимум до десяти, комплектування має відбуватися з урахуванням

інтересів, бажань і здібностей самих дітей, а не бути примусовим, особливо якщо додаткова освітня послуга надається на платній основі [19, с. 362].

Педагогічна практика засвідчує, що провідним методом навчання й вправлення на заняттях з іноземної мови виступають дидактичні ігри, базовані на елементарній лексиці дитячого спілкування. Гра як провідна діяльність дошкільника надає природного характеру мотивації його мовленнєвій діяльності: вона робить заняття цікавими, бажаними для дитини, активізує як мимовільні, так і довільні процеси запам'ятовування та осмислення в межах ігрового контексту, допомагає досягти успіху у вирішенні комунікативних завдань іншомовними засобами [19, с. 363].

Водночас, Т. Tanikha & Ariyati відзначають, що організація занять із іноземної мови в закладі дошкільної освіти має бути цілеспрямовано ігровою: сюжетно-рольова, театралізована, дидактична, рухлива, комп'ютерна, музична гра – усе це слугує для варіативного вправлення у слуханні та говорінні. Використання предметної й ілюстративної наочності (іграшки, реальні речі, макети, картини, слайди) у поєднанні з мімікою, жестом, рухом або дією сприяє кращій семантизації слів і фраз, що є важливою умовою формування іншомовної компетентності [49].

Значне місце у навчанні дітей дошкільного віку іноземної мови посідає використання пісень, віршиків, лічилок та інших малих літературних форм. Діти емоційніше сприймають римований текст, легше й міцніше запам'ятовують його [14, с. 25]. Щоб уникнути механічного запам'ятовування й відтворення віршів без усвідомлення їхнього змісту, важливо закріплювати потрібні для активізації лексичного запасу слова та зразки мовлення поза віршово-пісенним контекстом у спеціально дібраних мовних вправах та іграх. Навчальні програми підтверджують, що використання елементів пісенно-віршованого матеріалу дає змогу органічно вплітати іноземні слова в рідномовний текст, що сприяє їхньому кращому засвоєнню [3]. Дослідження українських науковців показують, що музична римівка, пісня або лічилка виступають ефективними засобами активізації мовного досвіду

дітей дошкільного віку, сприяють стимуляції пам'яті, уваги та мотивації до вивчення іноземної мови. Зокрема, Ю. Куліш розглядає методіку застосування малих фольклорних жанрів, вказує, що римований текст збільшує емоційну залученість дитини, полегшує запам'ятовування мовного матеріалу, а методичне навантаження має переорієнтовуватися не на механічне повторення звуків, а на розуміння змісту цих форм [14, с. 25]. У роботі також подано методичні рекомендації для занять, що підкреслюють важливість повторення мовних зразків у ігровому контексті та з використанням наочності.

Доповнює цю ідею дослідження О. Шумського та О. Шумської у статті «Особливості використання пісень як педагогічного інструменту викладання іноземної мови у початковій школі», яке хоча стосується молодшої школи, проте теоретично релевантне й для дошкільного віку. Автори доводять, що автентичні пісенні матеріали виконують не лише функцію мотиваційного стимулу, але й виступають як дієвий засіб формування іншомовних навичок. Вони зазначають, що ефективне використання таких матеріалів передбачає врахування вікових та психологічних особливостей дітей, наявність багатомодальної наочності та залучення до діяльності, орієнтованої на комунікативний зміст [21, с. 245].

Взаємозв'язок мовного та математичного розвитку пояснюється концепцією комплексного пізнавального розвитку дошкільника, що передбачає тісну інтеграцію пізнавальних, мовленнєвих, логічних і соціальних компетенцій.

У психолого-педагогічній та методичній літературі поняття «математичний розвиток дитини» трактується по-різному, але одне з найповніших і коректних визначень належить О. Брежневій, яка характеризує математичний розвиток дітей 3-6 років як «процес якісних змін у пізнавальній діяльності дитини-дошкільника, що відбувається внаслідок розвитку математичних умінь і пов'язаних із ними логічних операцій». [6, с. 6-7].

Декомпозиційний аналіз цього процесу дозволяє виокремити такі

КОМПОНЕНТИ:

- емоційно-пізнавальний – ставлення дитини до засвоєння сутності математичних понять;
- змістовий (знаннєвий) – сукупність математичних знань;
- операційний – уміння виконувати логіко-математичні дії;
- особистісно-вольовий – якісні зміни всіх психічних функцій дитини [22, с. 185].

У наукових словниках і довідниках щодо розвитку, зокрема математичного розвитку, використовується термін «якість знань та умінь». Цей термін розглядається як цілісна характеристика внутрішньої структури компонентів процесу, і передусім – відповідність знань і умінь віковим особливостям дитини дошкільного віку [7, с. 31].

Дефініція математичного розвитку тісно пов'язана з поняттям «якість освіти» як соціальної системи розвитку особистості. У цьому контексті науковці вважають, що якість освіти полягає у відповідності освітніх процесів потребам, інтересам і можливостям дитини, а також у дотриманні загальноприйнятих стандартів і вимог досягнень дитини у конкретній галузі її освітнього розвитку [8, с. 12].

Сьогодні доведено, що для обґрунтування загальних орієнтирів розвитку дитини необхідно виходити з цілей освіти та визначених показників по кожному компоненту математичної освіти. Водночас важливішим показником математичного розвитку дитини визнається її емоційно-пізнавальне ставлення до накопичення й засвоєння математичних знань, бажання самостійно виконувати логіко-математичні дії (аналіз, синтез, порівняння тощо) [22, с. 185].

Однак у педагогічній практиці забезпечення математичного розвитку дітей часто залишається орієнтованим на прагматичний вектор: вихователь ставить собі за головне завдання досягнути високих результатів переважно через накопичення формально засвоєних знань та умінь (знати числа, цифри, рахувати, обчислювати, називати геометричні фігури тощо). При цьому не

завжди здійснюється орієнтація на розв'язання логіко-математичних завдань у процесі [25].

За твердженням О. Брежневої, зміст поняття «математичний розвиток дитини дошкільного віку» включає не лише знання про кількість і числа, величину, форму, простір і час, але й уміння на основі цього точніше і повніше сприймати навколишній світ, усвідомлювати зв'язки і залежності між предметами і явищами [6, с. 7].

Освітня діяльність у дошкільному закладі побудована на синтезі знань, які дитина засвоює завдяки розумінню, осмисленню і переконанню. У цьому віці значну роль відіграє дорослий (вихователь), оскільки знання дитиною сприймаються як аксіома: «Усе, що говорить вихователь – це вірно, правильно». Такі знання, хоча і достовірні, нерідко залишаються неосмисленими, оскільки дитина сприймає їх, запам'ятовує й використовує, не ставлячи запитань «чому?» чи «навіщо?». У педагогіці такі знання називаються формальними – тобто недостатньо осмисленими, просто запам'ятованими [22, с. 188-189].

Сучасні психолого-педагогічні дослідження акцентують, що процес пізнавальної активності дитини щодо освоєння навколишнього середовища реалізується не лише через цілеспрямовану педагогічну організацію навчального процесу, а й через активну самостійність у різноманітних формах діяльності, включно з ігровою, художньо-образотворчою, музичною та конструктивно-творчою. У цьому контексті оволодіння знаннями і формування компетентностей розглядається як прояв саморозвитку, який функціонує як природний механізм поступового актуалізування інтелектуального, емоційного та творчого потенціалу дитини дошкільного віку.

Як підкреслює С. О. Бадер, самостійна діяльність дитини забезпечує не лише формування практичних умінь, а й створює умови для внутрішньої мотивації до пізнання, сприяє становленню елементів критичного мислення та творчого підходу до розв'язання елементарних математичних завдань [2, с.

45]. І. Бесага додає, що ефективне використання LEGO-технологій дозволяє поєднати математичний і іншомовний розвиток у дітей старшого дошкільного віку [5, с. 62].

Одним із провідних критеріїв математичного розвитку дитини є осмисленість знань, що передбачає усвідомлення зв'язків між поняттями, діями та способами оперування ними. Як свідчить аналіз сучасної методичної літератури та практики роботи закладів дошкільної освіти, у педагогічних документах нерідко спостерігається узагальнене або шаблонне формулювання цілей – «розвивати», «формувати», «забезпечувати», – без конкретизації операційних орієнтирів діяльності вихователя. На думку О. Брежнєвої, це призводить до фрагментарності педагогічного процесу, коли окремі заняття, хоч і мають пізнавальну цінність, не інтегруються у цілісну систему математичного розвитку дитини [8, с. 101].

Ефективне планування освітнього процесу вимагає системності у визначенні навчальних завдань, коли кожне наступне заняття логічно пов'язане з попереднім і забезпечує поступовий перехід від засвоєння елементарних понять до оперування складнішими узагальненнями. Такий підхід відображає ідею поступового ускладнення знань, коли нижній рівень структури становлять уже засвоєні уявлення, а наступні поверхи вибудовуються на їхньому узагальненні та осмисленні, що підкреслює Н. Волощенко [9, с. 56].

Дослідження якості математичного розвитку дітей дошкільного віку спирається на комплексну діагностику, що розглядається як багатовекторний процес. З одного боку, це вивчення рівня освітніх досягнень кожної дитини та динаміки їхнього зростання; з іншого – аналіз педагогічних умов, які забезпечують результативність цього розвитку. До таких умов належать використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, різних видів наочності, диференційованих форм контролю та оцінювання, а також урахування індивідуально-психологічних особливостей дошкільнят [20, с. 16]. Важливою складовою є й методичне керівництво процесом математичного

розвитку – відображення проблематики у річному плануванні ЗДО, підвищення рівня професійної компетентності педагогічних кадрів, упровадження сучасних освітніх технологій [27].

У цілому, рівень математичного розвитку дитини виступає інтегративним показником якості освітнього процесу та відображає єдність когнітивних, емоційно-вольових і соціально-комунікативних характеристик особистості. Його оцінювання передбачає аналіз не лише кількісних результатів засвоєння знань, а й глибинних психічних механізмів – відчуття, сприймання, пам'яті, уваги, мислення, уяви, мотивації та саморегуляції [7, с. 38-39]. Саме така цілісна діагностика дозволяє забезпечити науково обгрунтоване розуміння процесу математичного розвитку як системи взаємопов'язаних когнітивних, діяльнісних і особистісних компонентів.

Науковці, зокрема О. Брежнева, Н. Волошенко, А. Лапін, К. Щербакова та М. Комісарик наголошують, що саме сукупність таких характеристик, як самостійність, критичність, ініціативність мислення, а також особливості емоційної та вольової сфери дитини, дає змогу комплексно оцінювати показники її мисленнєвої діяльності. Першоосновою математичної розвиненості, за визначенням О. Брежневої, є елементарна математична компетентність, що охоплює емоційно-ціннісний, когнітивний і операційний компоненти, формування яких відбувається у взаємодії пізнавальних і практичних процесів [7, с. 43].

Методика діагностики в контексті педагогічних досліджень постає як цілісна система теоретично обгрунтованих і практично спрямованих процедур, спрямованих на отримання достовірних результатів. Вона передбачає взаємопов'язаність дій, послідовність етапів та відповідність інструментарію поставленим цілям. Як зазначає А. Міхеєва та інші дослідники, наукове пізнання неможливе без емпіричної бази фактів, які слугують підґрунтям для побудови теоретичних узагальнень [17, с. 108]. У педагогічній науці діагностика виконує індуктивну функцію, адже забезпечує накопичення, систематизацію та аналіз фактичних даних щодо рівня розвитку

дітей, а також інтеграцію цих результатів у контекст практики освіти та новаторського педагогічного досвіду [6, с. 8].

Одним із провідних методів є індивідуальна бесіда з дитиною, що дає змогу глибше дослідити якість знань, рівень їх усвідомленості та мотивацію до пізнавальної діяльності. Питання у процесі діагностування повинні бути чітко сформульованими, відповідати віковим особливостям і змісту навчальної програми, а також дозволяти оцінювати різні рівні засвоєння матеріалу. Відповіді дитини на такі запитання виступають важливим критерієм визначення її ставлення до математики як до особливої сфери пізнання, рівня прояву самостійності, ініціативності й креативності мислення [4, с. 10].

Зокрема, педагог може зосередитися на вивченні уявлень дітей про форму предметів та геометричні фігури, уміння визначати їх елементи (сторону, кут, вершину), порівнювати фігури між собою та використовувати їх як еталони для опису предметів навколишнього світу. Це дозволяє не лише оцінити ступінь засвоєння математичних понять, але й виявити рівень розвитку логічного та просторового мислення дошкільника.

1.2. Форми та методи реалізації процесу формування іншомовної компетентності у дошкільників

Процес формування іншомовної компетентності у дітей старшого дошкільного віку розглядається сучасною педагогічною наукою як цілеспрямований, динамічний і багаторівневий процес, що охоплює засвоєння елементів іншомовного мовлення, розвиток комунікативної активності та становлення позитивної мотивації до вивчення іноземної мови. Основним завданням педагога в цьому контексті є створення таких освітніх умов, за яких іноземна мова постає не як навчальний предмет, а як природний засіб спілкування і творчої самореалізації [29].

Формування іншомовної компетентності у дошкільників здійснюється на основі декількох педагогічних підходів, які визначають стратегію організації навчального процесу та забезпечують комплексний розвиток мовленнєвих умінь, когнітивних навичок і соціальної взаємодії.

Комунікативний підхід передбачає розвиток мовленнєвих навичок через активне спілкування іноземною мовою в різних ситуаціях, наближених до реального життя. Його основна мета – навчити дітей не тільки розуміти слова і фрази, а й вміло їх використовувати для передачі своїх думок, емоцій та запитів. Використання цього підходу включає інтерактивні діалоги, рольові ігри, спілкування в парах або групах, що сприяє формуванню впевненості у використанні мови та розвитку соціальних навичок.

Діяльнісний підхід акцентує увагу на активних діях дитини, коли мовні навички формуються через виконання конкретних завдань, ігор, проєктів та практичних вправ. У цьому випадку мова стає інструментом для досягнення певної мети – наприклад, створення конструкції, виконання завдання або участь у спільному проєкті. Такий підхід дозволяє поєднувати мовний розвиток з розвитком логічного мислення, творчих здібностей та моторики, а також мотивує дитину навчатися через власну активність та зацікавленість.

Ігровий підхід передбачає використання різноманітних ігор, у тому числі сюжетно-рольових та конструктивних (наприклад, LEGO), що стимулюють природне засвоєння мовних структур і сприяють розвитку комунікативних умінь. Ігри створюють безпечне та привабливе середовище для практики мови, знижують психологічне навантаження та підвищують мотивацію до навчання. Крім того, інтеграція ігор у навчальний процес сприяє формуванню колективних навичок, вмінню працювати в команді та розвиває здатність до планування, моделювання та вирішення проблем у спільній діяльності.

Завдяки поєднанню цих підходів забезпечується цілісне формування іншомовної компетентності дошкільників, що включає розвиток слухання,

говоріння, розуміння, мовленнєвої взаємодії та когнітивної готовності до подальшого навчання в школі.

Формування іншомовного спілкування реалізується за допомогою різноманітних мовних і мовленнєвих вправ, побудованих на принципах комунікативності, інтеграції та ігрової діяльності. Зміст і завдання таких вправ мають бути спрямовані на реалізацію освітніх, практичних, виховних і розвивальних цілей навчання, водночас забезпечуючи мотивацію дітей до опанування іншомовного матеріалу. При цьому навчальний контент повинен відповідати психофізіологічним особливостям дошкільників і містити чітку, зрозумілу інструкцію, яка сприяє успішному виконанню завдання та формуванню позитивного емоційного ставлення до навчання.

Важливим аспектом є поділ системи вправ на **мовні** та **комунікативні**, що відображає подвійний характер іншомовної підготовки – засвоєння мовного матеріалу та його практичне застосування у спілкуванні.

Мовні вправи спрямовані на формування базових мовних умінь і мають відповідати таким критеріям (рис. 1.2).

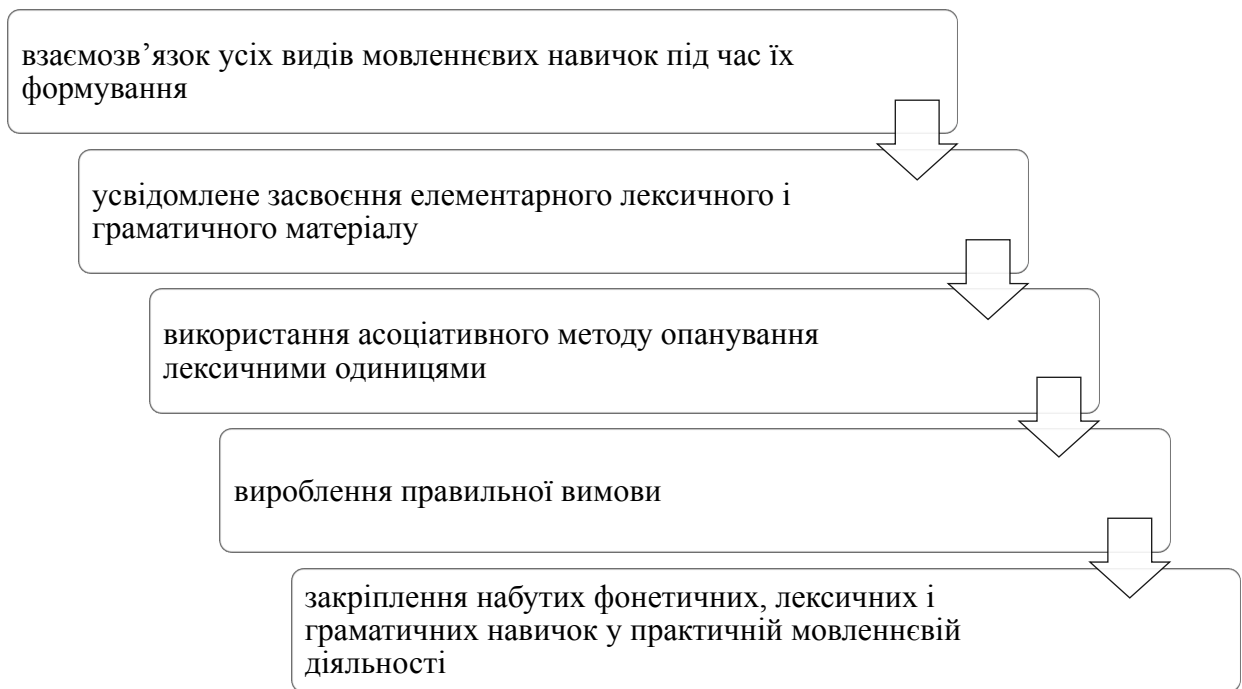

Рис. 1.2. Критерії ефективності мовних вправ для формування базових іншомовних умінь у дітей старшого дошкільного віку*

**Джерело: складено автором на основі [4, с. 10]*

Комунікативні вправи, у свою чергу, реалізуються через мовленнєву діяльність дітей, у процесі якої формується вміння самостійно висловлювати думку, ініціювати та підтримувати діалог, орієнтуючись на конкретну ситуацію спілкування.

До таких мовленнєвих ситуацій належать ігрові моделі типу: «Відвідування англomовної країни», «Моя зустріч з улюбленим казковим героєм», «У магазині», «На вулиці» тощо. Застосування таких ситуацій не лише розвиває комунікативні здібності, а й сприяє емоційному залученню дитини в процес іншомовного спілкування [20, с. 17].

Особливо ефективними засобами розвитку іншомовної компетентності є **дидактичні ігри, рольові ігри та ігри-драматизації**, у яких поєднуються мовна активність із практичними діями. Ігрова діяльність створює природне середовище для використання іноземної мови, де слово супроводжується дією, а мовлення – конкретною ситуацією. Наприклад, ігри «Здогадайся», «Карусель», «Будь уважний», «Перекладач», «Хто найкращий», «Як почувася?», а також рухливі ігри з м'ячем чи ляльками спрямовані на опрацювання фонетичного, лексичного й граматичного матеріалу у практичному контексті. Ігри-драматизації, побудовані на основі знайомих дітям сюжетів («Колобок», «Рукавичка», «Ріпка»), формують навички монологічного мовлення, творчого самовираження та партнерської взаємодії.

Невід'ємним компонентом занять виступають також **руханки** типу «Поні», «Веселі гусенята», «Потяг», що поєднують фізичну активність із іншомовним матеріалом. Така інтеграція руху і мови відповідає провідній діяльності дошкільника – грі й забезпечує природність процесу засвоєння [18, с. 22]. Усі ігри доцільно проводити англійською мовою з коротким поясненням інструкцій українською, що дозволяє зберігати баланс між зрозумілістю і зануренням у мовне середовище.

У практичній реалізації іншомовного навчання ефективною буде структурована система вправ, яка забезпечить поетапне формування фонетичних, лексичних, монологічних і діалогічних умінь через поступовий

перехід від рецептивних до продуктивних форм мовленнєвої діяльності (рис. 1.3).

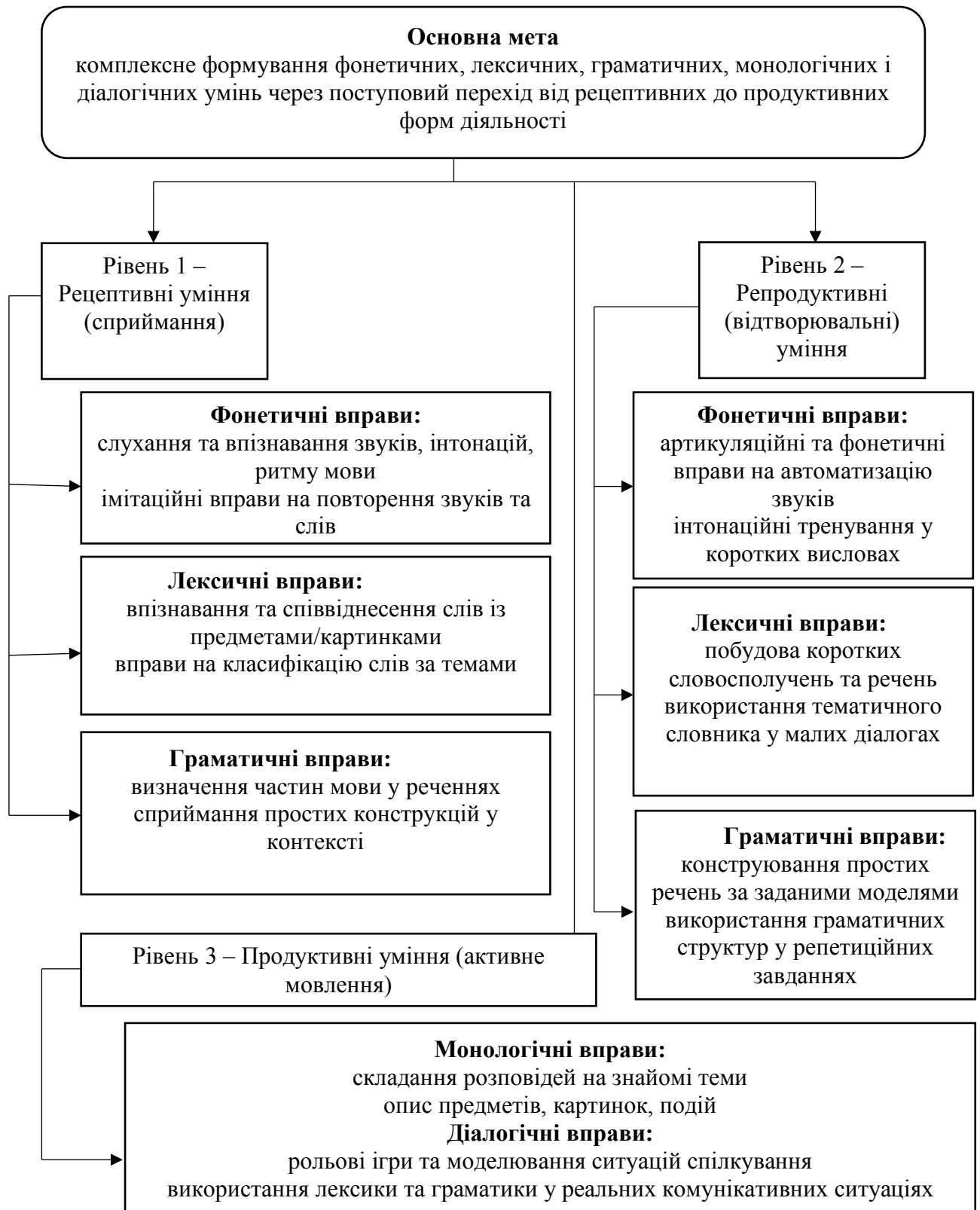

Рис. 1.3. Система вправ для формування іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку*

*Джерело: складено автором самостійно

Так, вправа № 1 (рецептивна) має на меті ознайомлення дітей старшого дошкільного віку зі звуками англійської мови [e], [i], [o], [ou], [n], [ai], [w]. Під час проведення заняття педагог демонструє правильну артикуляцію кожного звука, супроводжуючи її емоційно-ігровими прийомами, які забезпечують природне наслідування дітьми мовленнєвих рухів. Наприклад, під час вимови звука [ai] педагог пропонує дітям уявити, що вони випадково доторкнулися до гарячого чайника й вигукують: «Ай, як гаряче!». Такий прийом активізує емоційно-образне мислення, полегшує запам'ятовування звука через асоціацію з відчуттям і сприяє формуванню правильної вимови. Крім того, подібні вправи допомагають розвивати фонематичний слух і створюють позитивний емоційний фон заняття, що особливо важливо у процесі раннього іншомовного навчання. **Комунікативні вправи**, у свою чергу, реалізуються через мовленнєву діяльність дітей, у процесі якої формується вміння самостійно висловлювати думку, ініціювати та підтримувати діалог, орієнтуючись на конкретну ситуацію спілкування [19, с. 368].

Вправа № 2 (рецептивна) спрямована на закріплення елементарних лексичних одиниць – слів привітання *Hi* та *Hello*. Її проведення відбувається у формі сюжетно-рольової гри «Потисніть руки», під час якої діти уявляють себе учасниками футбольних команд різних країн. Одна команда представляє Україну, інша – Велику Британію. Учасники, вітаючись, промовляють слова англійською мовою та символічно тиснуть одне одному руки. Така вправа має не лише мовну, а й соціокультурну цінність: вона формує в дітей елементарні уявлення про мовний етикет англомовних народів, розвиває навички невербальної комунікації, сприяє налагодженню дружньої взаємодії між учасниками групи та створює позитивну мотивацію до вивчення мови.

Вправи № 3–5 поступово розширюють можливості дітей у сфері діалогічного мовлення – від наслідувального відтворення готових фраз до самостійного їх використання у власних висловлюваннях. Так, вправа № 3 (рецептивна) має на меті ознайомлення з типовими фразами під час знайомства – *What is your name?* та *My name is....* Педагог моделює короткий

діалог між двома персонажами (наприклад, двома котиками), демонструючи інтонаційний малюнок, порядок слів та ситуацію спілкування. Діти спочатку слухають, потім повторюють окремі репліки за педагогом і поступово відтворюють діалог у парах, що розвиває слухову пам'ять, артикуляційну гнучкість і навички взаємодії.

Вправа № 4 (рецептивно-репродуктивна) закріплює засвоєні фрази вітання та знайомства через елементи театралізації. Дітям пропонується обрати одяг або маску улюбленого казкового героя, перевтілитися в образ і від імені персонажа привітатися та познайомитися англійською мовою. Такий підхід не лише підтримує інтерес, а й розвиває уяву, креативність і впевненість у мовленнєвій діяльності. Водночас театралізована гра сприяє формуванню зв'язку між мовленням та емоційно-руховими діями, що є ефективним способом засвоєння іншомовного матеріалу дошкільниками.

Вправа № 5 (рецептивно-продуктивна) передбачає формування комунікативної автономії дітей, тобто здатності самостійно будувати короткі мікродіалоги у знайомих ситуаціях. Педагог створює умовну ситуацію – «зустріч на дитячому майданчику», де кожна дитина має обрати собі партнера для гри та, використовуючи вивчені фрази, привітатися, познайомитися і запросити до спільної діяльності. Такі вправи активізують мовленнєву ініціативу, стимулюють розвиток діалогічної взаємодії та сприяють перенесенню засвоєних мовних структур у реальні комунікативні ситуації [4, с. 8-9].

Ознайомлення дітей із новим матеріалом відбувається поступово, із опорою на вже засвоєні знання, що відповідає принципу наступності та системності. Кожне заняття підкріплене чітко визначеною метою, структурованим змістом і відповідними методами навчання, які сприяють закріпленню набутих навичок та їх творчому застосуванню в освітньому процесі.

Як показано на рис. 1.2, комплексна модель формування англomовної та математичної компетентності дітей старшого дошкільного віку інтегрує

психолого-педагогічні аспекти, підготовку за напрямками англійської мови та математики та оцінювання ефективності навчання, що впливає на психофізіологічні особливості дітей, роль педагога та умови ефективності навчання (рис. 1.4).

Рис. 1.4. Комплексна модель формування англійської та математичної компетентності дітей старшого дошкільного віку*

**Джерело: складено автором на основі [4, с. 10]*

Таким чином, формування іншомовної компетентності дошкільників має відбуватися на основі:

- послідовного розвитку лінгвістичних умінь і навичок, що спираються на вже набуті знання;
- взаємопов'язаного формування вмінь аудіювання, монологічного та діалогічного мовлення;
- використання ігрових, комунікативно орієнтованих і ситуативних методів, що забезпечують природність засвоєння іншомовного матеріалу.

Застосування комплексного підходу, який поєднує когнітивний, діяльнісний і комунікативно-ігровий компоненти, дозволяє створити ефективне середовище розвитку іншомовної компетентності дошкільників і забезпечує гармонійне поєднання навчальних, виховних та розвивальних цілей.

1.3. Теорія гри у науковому дискурсі: історія виникнення LEGO

Сучасна педагогічна наука дедалі активніше звертається до теорії гри як універсального механізму розвитку, соціалізації та пізнання дитини. У цьому контексті феномен LEGO-технології є яскравим прикладом того, як ігрова діяльність може поєднувати освітній, творчий та інженерний потенціали, формуючи підґрунтя для розвитку компетентностей майбутнього. Бренд LEGO, що сьогодні є одним із найвідоміших у світі дитячих іграшок, став не лише культурним явищем, а й педагогічним інструментом, який змінив уявлення про гру як засіб навчання.

Історія виникнення LEGO безпосередньо пов'язана з еволюцією іграшки від простого засобу розваги до інструмента інтелектуального розвитку. Початок історії компанії датують 1932 роком, коли данський майстер Оле Кірк Крістіансен заснував невелику фабрику з виробництва дерев'яних побутових виробів – прасувальних дощок, сходів, предметів домашнього вжитку [17, с. 107-108]. Економічна криза 1930-х років змусила підприємця шукати нові напрями діяльності, і саме тоді він почав виготовляти дерев'яні іграшки, які, навіть у скрутні часи, залишалися затребуваними серед населення.

Разом із сином Готфрідом Оле Крістіансен створював іграшки, що відзначалися високою якістю та продуманим дизайном. Уже в 1936 році асортимент компанії налічував понад сорок найменувань продукції, серед яких були машинки, тварини, будиночки, головоломки. Водночас майстер шукав назву для свого підприємства. Після численних обговорень він запропонував слово *LEGO*, утворене від данських слів *leg godt* – «грай добре». Пізніше з'ясувалося, що латинське *lego* перекладається як «я збираю», «я навчаюся», що виявилось символічним для подальшої філософії бренду, орієнтованої на навчання через гру.

Чільним етапом у розвитку компанії стало 1947 рік – LEGO отримала право на використання технології англійського винахідника та психолога Гіларі Гаррі Фішера Пейджа (*Hilary Harry Fisher Page*), який створив концепцію з'єднаних пластикових кубиків. Саме цей винахід започаткував нову епоху в історії дитячих ігор: LEGO вперше почала виготовляти не просто іграшки, а універсальні конструктори, здатні стимулювати уяву, логічне мислення та просторову координацію дітей [13, с. 19].

Перші пластикові деталі ще не мали ідеальної системи кріплення і швидко розпадалися, проте син засновника, Готфрід Крістіансен, побачив у них величезний потенціал. Він розробив удосконалену систему з'єднань, що забезпечувала стабільність конструкцій, і саме цей технічний прорив визначив обличчя компанії на десятиліття вперед. У 1958 році було запатентовано знамениту технологію «трубчастого кріплення», яка стала основою для всіх наступних поколінь LEGO-конструкторів.

Наприкінці 1940-х років асортимент компанії *LEGO* налічував близько двохсот моделей іграшок, виготовлених із пластику та дерева. Проте на цьому етапі продукція ще не мала тих характеристик, які нині визначають фірмовий стиль конструктора. Отримані компанією права на виробництво пластикових кубиків не забезпечували належної стабільності конструкцій, а тому ці вироби не надійшли до масового виробництва.

Переломним моментом у розвитку бренду став 1958 рік, коли керівник компанії Готфрід Крістіансен запатентував унікальну систему будівельних елементів із кубиків, що завдяки спеціальним з'єднанням дозволяла створювати міцні та стійкі конструкції. Ця інновація фактично започаткувала сучасний формат конструктора *LEGO*, перетворивши його з простої іграшки на інструмент розвитку творчого мислення та моторики дитини.

Ще до появи запатентованої системи, у 1955 році, компанія здійснила важливий крок – випустила перший тематичний набір іграшок *LEGO*, який став прообразом сучасних серій («Місто», «Космос», «Лицарі», «Ковбої» тощо). Саме цей формат дав змогу поєднати гру з елементами сюжетного мислення, що відповідало провідним ідеям теорії гри як засобу розвитку дитини [9, с. 89].

У 1960 році пожежа знищила цех, де виготовляли дерев'яні іграшки, після чого компанія остаточно відмовилася від цього напряму виробництва. Відновлені потужності було повністю переорієнтовано на пластмасові вироби. До початку 1960-х років *LEGO* вже експортувала близько п'ятдесяти видів наборів у різні країни світу, що свідчило про становлення бренду як міжнародного лідера у сфері дитячих ігор і конструкторів.

Важливою інновацією стало впровадження у 1964 році докладних інструкцій до кожного набору, у яких покроково пояснювалося складання моделей, зображених на упаковці. Цей крок сприяв підвищенню педагогічної цінності продукції *LEGO*, оскільки процес збирання почав супроводжуватися навчальним компонентом – розвитком логічного мислення, послідовності дій, уваги та дрібної моторики.

У цей період компанія також удосконалила систему комунікації зі споживачами, активно враховуючи їхні відгуки при розробці нових наборів. Саме завдяки цій взаємодії з користувачами було створено один із найуспішніших проєктів того часу – залізничний набір *LEGO*, який отримав широку популярність серед дітей і дорослих [1, с. 25].

До середини 1960-х років кількість працівників головної фабрики *LEGO* перевищила п'ятсот осіб, що засвідчувало масштабне зростання компанії. Водночас вона продовжувала інноваційний розвиток: у 1967 році було запатентовано нову систему кубиків «Duplo», призначену для дітей молодшого віку. Паралельно розроблялася концепція тематичного парку *LEGOLAND*, який відкрився в Данії у 1968 році та став унікальним культурно-освітнім простором для дітей і батьків.

Того ж року компанія *LEGO* отримала міжнародне визнання, здобувши премію «Краща іграшка року» в Люксембурзі. Важливо зазначити, що хоча значна частина продукції орієнтувалася на хлопчиків (через домінування технічних і будівельних тематик), у 1970-х роках компанія почала активно розширювати асортимент, зокрема через випуск лялькових будиночків і меблів для дівчаток [5, с. 23]. Таким чином, *LEGO* поступово утверджувала принцип інклюзивності у сфері дитячих ігор, що узгоджується із сучасними педагогічними підходами до розвитку особистості дитини через гру.

На початку 1970-х років компанія *LEGO* увійшла до нового етапу свого розвитку, що ознаменувався формуванням сучасного корпоративного стилю. У 1973 році було створено офіційний логотип компанії, який став одним із найвідоміших у світі іграшкової індустрії. Саме з цього періоду *LEGO* розпочала активну міжнародну експансію, відкриваючи виробничі потужності за межами Данії. Першою країною, де з'явилася фабрика *LEGO*, стала Швейцарія, що стало важливим кроком у глобалізації бренду.

У 1977 році керівництво компанією перейшло до Кельда Крістіансена, онука засновника Оле Кірка Крістіансена. Цей період відзначився впровадженням нових технологічних рішень – зокрема, появою фігурок із рухомими кінцівками, що надали конструкторам додаткову динамічність і гнучкість у відтворенні ігрових сюжетів. У 1979 році компанія випустила перший тематичний набір – *LEGOLAND Space*, який започаткував концепцію тематичних серій, заснованих на уявних і реалістичних світових моделях.

Космічна тематика виявилася надзвичайно успішною, сприяючи розвитку дитячої уяви й формуванню інтересу до техніки та науки.

Швидке розширення асортименту продукції та позитивне сприйняття її споживачами забезпечили компанії виняткову популярність. Уже в 1980 році спільнота шанувальників *LEGO* організувала символічну акцію – зведення 13-метрової вежі з кубиків конструктора, що засвідчило масштаб впливу бренду на культуру гри. Після успіху космічної серії компанія продовжила експерименти з історико-культурними тематиками. У 1984 році на ринок було випущено набір *Castle* («Замок»), який отримав надзвичайну популярність і започаткував тривалу традицію відтворення середньовічних сюжетів у продукції *LEGO*. Така тематика мала не лише розважальний, а й пізнавальний потенціал, оскільки знайомила дітей з історією, архітектурою та культурою минулих епох.

Кінець 1980-х років став часом інтенсивного розширення асортименту продукції та розвитку розважальної інфраструктури компанії. У 1986 році *LEGO* отримала статус офіційного постачальника іграшок до королівського двору Данії, що свідчило про високу якість її виробів та авторитет у державі.

Протягом 1990-х років компанія зміцнила свої позиції на світовому ринку, однак водночас зіткнулася з проблемою масового копіювання продукції. Незважаючи на велику кількість підробок, саме оригінальні набори *LEGO* залишалися еталоном якості, інноваційності та освітньої цінності.

На початку XXI століття компанія переживала період глибокої кризи, спричинений кількома факторами: конкуренцією з боку цифрових ігор, надмірною диверсифікацією асортименту (випуском супутньої продукції – одягу, парфумерії, аксесуарів), а також неефективною організацією виробничих процесів. Збитки компанії у 2003 році сягнули приблизно 300 мільйонів доларів США [2, с. 194-195].

Кризовий етап стимулював структурні зміни в управлінні. Новопризначений генеральний директор Йорген Кнудсторп розпочав масштабну реформу, яка передбачала оптимізацію виробництва, перенесення

частини потужностей до країн із нижчою собівартістю, а також відмову від нерентабельних напрямів. Водночас було посилено комунікацію з клієнтами через мережу Інтернет, що дозволило інтегрувати користувацькі ідеї у створення нових продуктів.

Завдяки системним управлінським рішенням компанія *LEGO* поступово пододала кризу та повернула собі статус одного з провідних світових виробників іграшок. Сьогодні бренд *LEGO* розглядається не лише як комерційний феномен, а й як культурно-педагогічне явище, що поєднує елементи гри, навчання й творчої діяльності, реалізуючи на практиці принципи гуманістичної педагогіки та сучасної теорії гри.

Слід зазначити, що історична еволюція *LEGO* від ремісничої іграшки до науково обґрунтованої освітньої технології відображає загальні тенденції розвитку теорії гри в науковому дискурсі, зокрема перехід від спонтанної ігрової активності до цілеспрямовано організованої розвивальної діяльності. Аналіз генези *LEGO* засвідчує, що саме поєднання ідей конструктивізму, діяльнісного підходу та культурно-історичної концепції розвитку створило передумови для педагогічної інтерпретації *LEGO* в дошкільній освіті як ефективного засобу формування пізнавальної активності, мовленнєвої компетентності та творчого мислення дітей старшого дошкільного віку. Таким чином, *LEGO* постає не лише продуктом ігрової індустрії, а й результатом глибинної взаємодії наукової теорії гри та практики сучасної освіти.

Історичне осмислення становлення *LEGO* як освітнього феномену потребує багатовимірного наукового підходу, в межах якого еволюція ігрового матеріалу розглядається не лише як послідовність технічних або виробничих удосконалень, а як складний процес взаємодії філософських уявлень про гру, психологічних теорій розвитку, педагогічних концепцій навчання та соціокультурних трансформацій у розумінні дитинства. У такому контексті історія *LEGO* постає як відображення антропологічної потреби людини в ігровому моделюванні реальності, що з ранніх етапів онтогенезу забезпечує перехід від безпосередньої чуттєвої дії до опосередкованого,

символічного освоєння світу. Саме ця властивість гри – бути універсальним механізмом пізнання і самотворення – зумовила поступове наукове переосмислення іграшки як потенційного педагогічного інструменту.

У процесі розвитку психологічної науки відбувалося поглиблення уявлень про закономірності психічного розвитку дитини, що безпосередньо вплинуло на інтерпретацію конструктивної гри як провідного виду діяльності в дошкільному віці. Конструктивні дії з предметами почали розглядатися не як вторинна форма дозвілля, а як простір формування когнітивних структур, довільної регуляції поведінки, уяви та мовлення. У цьому аспекті історична поява та подальша еволюція LEGO узгоджуються з науковими положеннями про поетапний перехід від сенсомоторної активності до наочно-образного і словесно-логічного мислення, що реалізується через маніпуляцію, комбінування, моделювання та символізацію. LEGO як система відкритого конструювання органічно відповідає цим закономірностям, оскільки створює умови для самостійного вибору способів дії, експериментування та вербалізації власного досвіду.

Паралельно з розвитком психологічних теорій відбувалася трансформація педагогічних уявлень про зміст і методи навчання, що зумовило переорієнтацію освіти з репродуктивних форм засвоєння знань на діяльнісні, проблемно-пошукові та конструктивістські моделі. У цьому контексті історія LEGO може бути інтерпретована як поступове входження ігрового матеріалу в педагогічний дискурс, де він починає виконувати функцію дидактичного засобу, здатного інтегрувати навчання, розвиток і виховання в єдиному процесі. Відкритість конструкції, варіативність результатів та можливість індивідуальної інтерпретації завдань перетворюють LEGO на інструмент реалізації принципів суб'єктності дитини, індивідуалізації освітнього процесу та інтеграції різних освітніх ліній.

Соціокультурний вимір історичного розвитку LEGO пов'язаний зі зміною суспільних очікувань щодо цілей освіти та образу дитини як активного учасника соціальної взаємодії. Від індивідуальної гри LEGO поступово

трансформується у засіб колективної діяльності, що сприяє формуванню навичок співпраці, комунікації та спільного прийняття рішень. Така еволюція відображає загальну тенденцію гуманізації та демократизації освітнього простору, у якому цінуються не лише кінцеві результати навчання, а й процес взаємодії, діалогу та співтворчості. У цьому сенсі LEGO постає як соціокультурний медіатор, що забезпечує включення дитини в систему міжособистісних відносин через ігрово-конструктивну діяльність.

Водночас технологічний розвиток LEGO, зокрема удосконалення матеріалів, способів з'єднання та поява спеціалізованих освітніх серій, свідчить про поступове зближення ігрової індустрії з науково обґрунтованими педагогічними технологіями. Історична еволюція LEGO демонструє перехід від інтуїтивного використання гри до її цілеспрямованої педагогічної організації, у дискурсі якої ігровий матеріал стає інструментом формування ключових компетентностей дитини. Таким чином, історія LEGO відображає не лише розвиток конкретного продукту, а й зрушення у науковому розумінні гри як універсального механізму розвитку, навчання і соціалізації, що створило методологічні передумови для його повноцінної педагогічної інтерпретації в сучасній дошкільній освіті.

1.3.1. Характеристика LEGO-технології як засобу формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку

Сучасна дошкільна освіта характеризується тенденцією до інтеграції інноваційних технологій, що спрямовані на розвиток провідних компетентностей дитини, зокрема іншомовної. У цьому контексті LEGO-технологія посідає особливе місце як педагогічний інструмент, який поєднує ігрову діяльність, навчання та творчість у єдину освітню систему. Її використання ґрунтується на положеннях конструктивістського підходу (Ж. Піаже, Дж. Брунер), відповідно до якого знання не передаються у

готовому вигляді, а створюються самою дитиною у процесі активної взаємодії з навколишнім середовищем [15, с. 137].

Е. Алієва зазначає, що LEGO-технологія створює сприятливі умови для взаємодії дітей у навчальному процесі, оскільки дозволяє організовувати колективну діяльність, рольові ігри та спільне конструювання, що потребує активного використання мови. Разом із тим, виконання завдань із використанням конструктора стимулює розвиток комунікативних умінь (вміння висловлювати свої думки, аргументувати і вести діалог), пізнавальних навичок (увага, мислення, логіка, уява) та соціальних компетенцій (співпраця, взаємодопомога, врахування позиції однолітків). Таким чином, LEGO-технологія формує комплексну основу іншомовної компетентності, поєднуючи мовний, когнітивний та соціальний аспекти навчання [1, с. 26].

Формування іншомовної компетентності дошкільників передбачає оволодіння не лише фонетичними, лексичними та граматичними навичками, а й розвиток умінь використовувати їх у різних комунікативних ситуаціях. LEGO-технологія дозволяє реалізувати ці завдання завдяки органічному поєднанню гри, моделювання та мовленнєвої практики (Додаток В). У процесі конструювання діти відтворюють знайомі ситуації або створюють нові, що стимулює спонтанне мовлення, сприяє активному використанню засвоєних іншомовних структур та формує мотивацію до комунікації.

Однією з провідних характеристик LEGO-технології є її універсальність та варіативність, що проявляється у можливості використання різних типів конструкторів – LEGO Classic, LEGO Education, LEGO Duplo та інших – з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей [5, с. 24]. Завдяки цій гнучкості педагог може обирати оптимальні матеріали для кожного вікового етапу, створюючи адаптовані навчальні ситуації, які поєднують гру, навчання та розвиток компетенцій. Для старшого дошкільного віку особливо ефективними є набори LEGO Duplo та LEGO Education, що дозволяють організувати заняття, де моторна активність тісно інтегрується з когнітивними

та мовними завданнями, створюючи комплексне середовище для розвитку дитини.

Маніпуляції деталями конструктора забезпечують одночасне залучення різних видів діяльності: дитина аналізує, планує послідовність дій, порівнює елементи, класифікує та узагальнює отриману інформацію. Цей процес не обмежується чисто механічними навичками; він формує здатність до логічного мислення, структурованого пізнання і вирішення проблемних ситуацій (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Педагогічний ефект маніпуляцій деталями конструктора*

**Джерело: складено автором самостійно*

У контексті іншомовного навчання це створює сприятливе підґрунтя для засвоєння лексичних та граматичних структур, оскільки дитина опановує нові поняття не в абстрактній формі, а через практичну діяльність і моделювання життєвих ситуацій. До того ж, використання конструктора стимулює мовленнєву активність: діти коментують власні дії, ставлять запитання, формулюють пояснення, що, у свою чергу, сприяє розвитку комунікативних навичок, збагаченню словникового запасу та формуванню правильних мовленнєвих конструкцій.

Психолінгвістичний аспект використання LEGO-технології полягає в тому, що ігрові конструкції стають своєрідними опорами для мовлення. Кожен створений об'єкт виступає стимулом для комунікації: дитина описує свої дії, пояснює послідовність побудови, взаємодіє з однолітками, ставить запитання, оцінює результати [18, с. 8]. Таке середовище сприяє природному зануренню в іншомовне спілкування, де мовлення є не самоціллю, а засобом досягнення спільного результату. У цьому контексті LEGO-технологія відповідає принципам комунікативно-діяльнісного підходу, який є базовим для сучасної методики навчання іноземних мов.

Особливу цінність LEGO-технологія, на думку Р. Parviainen, К. Eklund та М. Koivula, має у контексті розвитку соціокультурної та емоційно-вольової сфери дитини [45]. Під час групових занять із використанням LEGO відбувається моделювання реальних життєвих ситуацій, у яких діти набувають навичок співпраці, вчать досягати домовленостей, дотримуватися правил і проявляти взаємодопомогу. При цьому, така активність сприяє формуванню елементів соціальної компетентності, що безпосередньо інтегрується у процес розвитку іншомовної комунікативної компетентності, адже ефективна комунікація передбачає вміння враховувати позиції інших, погоджувати спільні дії та взаємодіяти у груповому середовищі.

Водночас процес конструювання на основі LEGO створює позитивне емоційне тло заняття, що знижує рівень тривожності та страху перед помилкою, стимулює ініціативу, самостійність та упевненість у власних силах. Такі емоційні чинники виступають важливою передумовою активної мовленнєвої діяльності, оскільки дитина охоче включається у мовні завдання, демонструє більшу готовність експериментувати з новою лексикою, будувати речення та взаємодіяти з однолітками.

Крім того, LEGO-конструювання забезпечує органічне поєднання сенсорного, когнітивного та мовного розвитку. Під час збирання моделей діти опановують просторові поняття, тренують увагу, послідовність дій і логічне мислення, що створює міцний фундамент для засвоєння іншомовного матеріалу. Водночас інтеграція соціальної взаємодії з навчальною діяльністю стимулює розвиток комунікативних стратегій: діти учаться ставити запитання, пояснювати власні дії, коментувати результати та пропонувати альтернативні рішення.

З методичної точки зору LEGO-технологія може використовуватися як основа для створення цілісних тематичних занять або як окремий компонент під час засвоєння нової лексики, граматичних структур, формування навичок діалогічного чи монологічного мовлення [36, с. 638]. Наприклад, побудова тематичних моделей дозволяє поєднувати роботу над лексикою та граматику з практичним мовленнєвим використанням матеріалу. Застосування LEGO у навчанні іноземної мови забезпечує можливість переходу від рецептивних видів діяльності (сприйняття, повторення, імітації) до продуктивних (створення висловлювань, діалогів, описів, сюжетних розповідей).

Важливою характеристикою LEGO-технології є її відповідність принципам інтегрованого навчання, коли гра, мовлення, пізнання, рухова активність і творчість об'єднуються у єдиний освітній процес [17, с. 110]. Така інтеграція сприяє всебічному розвитку дитини, робить процес навчання іноземної мови природним, змістовним і життєво наближеним.

У науково-педагогічному вимірі LEGO-технологія розглядається як сучасна реалізація теорії гри, відповідно до якої гра є провідним видом діяльності в дошкільному віці. Через ігрову взаємодію дитина освоює соціальні ролі, мовні моделі, способи мислення, формує комунікативну гнучкість та мовленнєву самостійність.

С. Бадер підкреслює, що LEGO-конструювання у контексті формування іншомовної компетентності виступає не лише дидактичним засобом навчання, а й важливим інструментом соціокультурної адаптації дітей. Воно поєднує елементи гри, пізнавальної діяльності та мовної практики, створюючи умови для розвитку комунікативних навичок, логічного мислення, творчості та співпраці у групі. У процесі спільного конструювання діти вчаться взаємодіяти, узгоджувати дії, обмінюватися ідеями та застосовувати іноземну мову для вирішення практичних завдань, що забезпечує комплексне формування мовленнєвої, когнітивної та соціальної складових іншомовної компетентності [2, с. 196].

Підсумовуючи, LEGO-технологія як засіб формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку є ефективною педагогічною інновацією, що ґрунтується на ігровій діяльності, забезпечує інтеграцію когнітивного, мовленнєвого та соціально-емоційного розвитку, створює умови для природного засвоєння іншомовного матеріалу та сприяє становленню особистості дитини як активного суб'єкта комунікації.

Висновки до розділу I

Формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку засобами LEGO-технології є сучасним педагогічним напрямом, що поєднує інноваційність, інтерактивність і природовідповідність освітнього процесу. З позиції компетентнісного підходу LEGO-технологія виконує не лише роль дидактичного засобу, а й стає ефективним педагогічним інструментом для розвитку мовленнєвої активності, творчого мислення та соціальної взаємодії дітей. Завдяки ігровому формату діяльності, дитина засвоює іншомовні одиниці не шляхом механічного заучування, а через особистісно значущий досвід комунікації – у процесі спільного конструювання, обговорення завдань, створення спільного продукту. LEGO-технологія забезпечує високий рівень мотивації до мовленнєвої діяльності, сприяє розвитку емпатії, вмінню домовлятися, висловлювати власну думку, аргументувати свої дії, що є важливими передумовами формування іншомовної компетентності.

Використання LEGO-технології дозволяє створити у навчальному процесі ситуацію успіху для кожної дитини, незалежно від рівня її початкових умінь. При цьому, заняття на основі конструкторської гри формують не лише фонетичні, лексичні та граматичні навички, а й забезпечують розвиток когнітивних і соціально-комунікативних здібностей. Завдяки інтеграції мовного та конструктивно-ігрового компонентів, відбувається активізація різних видів пам'яті – зорової, слухової, моторної, що сприяє стійкому засвоєнню іншомовного матеріалу.

Встановлено, що особливе значення має поетапність у формуванні іншомовної компетентності, де LEGO-технологія стає засобом переходу від імітаційного повторення до самостійного продукування мовлення. Діти поступово вчаться розпізнавати звуки, слова, фрази, використовувати їх у контексті, а згодом – застосовувати у власних висловлюваннях. Конструктор виступає як опора для розвитку діалогічного мовлення: у процесі спільного

будівництва створюється природне комунікативне середовище, у якому дитина вільно висловлює власні ідеї іншою мовою, не відчуючи психологічного бар'єру.

Важливим педагогічним ефектом LEGO-технології є розвиток у дітей соціальної компетентності – уміння співпрацювати, розподіляти ролі, слухати партнера, підтримувати спільну мету. Такі вміння є невід'ємною частиною формування іншомовної компетентності, оскільки іншомовна комунікація завжди відбувається у соціальному контексті. LEGO-технологія сприяє створенню мікромоделі соціальної взаємодії, у якій мовлення виступає головним інструментом спільної діяльності.

Резюмуємо, що LEGO-технологія в системі дошкільної освіти має значний потенціал як ефективний засіб формування іншомовної компетентності. Її використання дозволяє реалізувати принципи діяльнісного, особистісно орієнтованого та комунікативного підходів, забезпечує цілісність розвитку особистості дитини, гармонізує когнітивний, емоційно-ціннісний і соціальний досвід. Застосування LEGO у процесі навчання іноземної мови сприяє формуванню в дітей позитивної мотивації до пізнання, розвитку креативного мислення, комунікативної ініціативності та готовності до подальшої іншомовної освіти в умовах Нової української школи.

РОЗДІЛ II. ДІАГНОСТИЧНІ Й МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБОМ LEGO-ТЕХНОЛОГІЇ

2.1. Діагностичний інструментарій для виявлення рівнів сформованості іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку

Процес формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку потребує чіткої діагностики рівня досягнень і розвитку мовленнєвих навичок.

В основі діагностики іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку лежить компетентнісний підхід, який розглядає іншомовну діяльність як цілісну систему, що поєднує когнітивний, комунікативний та емоційно-ціннісний компоненти. Когнітивний аспект передбачає засвоєння дітьми базових мовних одиниць, знання елементарних лексичних і граматичних структур, розуміння смислу висловлювань і правил мовного вживання. Комунікативний компонент охоплює практичну здатність використовувати іноземну мову в реальних або змодельованих ситуаціях спілкування, зокрема в ігрових чи навчальних контекстах, де дитина проявляє ініціативу, реагує на звернення та підтримує діалог. Емоційно-ціннісний складник відображає позитивне ставлення до процесу іншомовного навчання, інтерес до іншої культури, готовність до спілкування з носіями мови, що формується через елементи гри, казки, музики, рухової активності.

Саме тому діагностичний інструментарій має бути комплексним і враховувати не лише формальні знання чи відтворення мовних одиниць, а й уміння дитини спонтанно висловлювати думки, адекватно реагувати у комунікативних ситуаціях, проявляти емоційну відкритість і пізнавальну зацікавленість. Ефективна діагностика передбачає створення природних умов

для мовленнєвої діяльності – через гру, спільні творчі завдання, рольові ситуації, що дозволяють педагогові оцінити не лише рівень володіння мовою, а й динаміку розвитку іншомовної компетентності як важливої складової загального особистісного зростання дитини.

Сформованість іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку оцінюється за низкою критеріїв та показників, що відображені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Критерії, показники та рівні сформованості іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку*

Критерії	Показники	Характеристика рівнів сформованості
Мотиваційно-ціннісний	– позитивне ставлення до іншомовного спілкування; – інтерес до іншомовних ігор, пісень, віршів; – вияв емоційного задоволення від виконання завдань іноземною мовою.	Високий – дитина активно ініціює іншомовну взаємодію, виявляє стійкий інтерес до іншомовного середовища, використовує іноземні слова в повсякденному спілкуванні. Середній – бере участь в іншомовних іграх за ініціативи педагога, інтерес проявляє епізодично. Низький – байдужість до іншомовної діяльності, швидка втомлюваність, відсутність мотивації.
Когнітивно-мовленнєвий	– знання основного іншомовного словника за темами («Тварини», «Кольори», «Іграшки» тощо); – уміння сприймати й відтворювати короткі мовленнєві зразки; – розуміння простих інструкцій англійською мовою.	Високий – володіє тематичним словником, розуміє й самостійно будує короткі фрази. Середній – розуміє знайомі слова, користується ними лише за підтримки педагога. Низький – не розрізняє іншомовних слів, плутає їх або не відтворює.
Діяльнісно-комунікативний	– активна участь у мовленнєвих іграх; – уміння взаємодіяти в парах або групах англійською; – використання LEGO-матеріалів для створення простих діалогів чи сюжетів.	Високий – ініціює спілкування, творчо використовує мовний матеріал. Середній – бере участь у діалогах за зразком, потребує підказок. Низький – пасивний, не підтримує мовленнєву взаємодію.

**Джерело: складено автором самостійно*

З метою виявлення рівнів сформованості іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку використовується комплекс взаємопов'язаних методів, що забезпечують цілісне оцінювання мовленнєвого розвитку, пізнавальної активності та комунікативної готовності дитини.

Одним із провідних методів є систематичне спостереження за мовленнєвою активністю дітей у природних умовах гри, навчання та спілкування. Воно дає змогу виявити не лише рівень володіння лексичним і граматичним матеріалом, а й ступінь спонтанності, ініціативності та емоційного залучення у процес комунікації.

Важливим діагностичним інструментом виступають мовні проби – короткі завдання, спрямовані на перевірку розуміння інструкцій, уміння вживати знайомі лексичні одиниці в контексті та будувати елементарні фрази, що дозволяє визначити рівень мовної усвідомленості та практичного володіння іноземною мовою.

Значне місце займає ігрове тестування, що передбачає моделювання типових життєвих ситуацій спілкування, таких як «магазин», «подорож», «сімейне свято». У таких умовах дитина проявляє комунікативну ініціативу, демонструє здатність до інтерактивної взаємодії, використовуючи іноземну мову як засіб реального спілкування.

Для об'єктивного фіксування результатів доцільно застосовувати карти оцінювання мовленнєвої активності («Language Activity Map»), що відображають частоту, якість, емоційність і динаміку мовних проявів кожної дитини.

Завершальним етапом діагностики є виконання мовленнєвих проєктів – індивідуальних або групових творчих завдань, у процесі яких діти демонструють уміння застосовувати мовний матеріал у зв'язному висловлюванні, формулювати власні думки, описувати події, предмети чи персонажів. Такі проєкти дозволяють комплексно оцінити сформованість іншомовної компетентності, поєднуючи мовленнєві, когнітивні та емоційно-мотиваційні показники розвитку дошкільника.

Діагностичний процес має бути природним, ненав'язливим, ігровим. Наприклад, під час заняття «*My Family*» дитині пропонують побудувати LEGO-будинок своєї родини та коротко представити його англійською: «*This is my mum. She is in the kitchen. This is my dad. He is in the garden*». У такий спосіб педагог одночасно оцінює лексичний запас, граматичні навички, вимову й мотиваційний аспект спілкування.

Важливим компонентом діагностики іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку є систематичне спостереження за їхніми невербальними проявами, що включають емоційну реакцію, готовність до активної участі у навчальній діяльності, рівень зосередженості та уваги, а також різноманітні жести, міміку і рухові прояви, які супроводжують мовлення. Такий аналіз дозволяє не лише фіксувати поверхневі прояви активності, а й виявляти глибинні психологічні механізми, що впливають на формування мовної компетентності. Зокрема, спостереження за невербальною поведінкою дає змогу оцінити рівень внутрішньої мотивації дитини до спілкування іншою мовою, її готовність до самостійного використання лексики та граматичних структур у різних комунікативних ситуаціях, а також здатність підтримувати взаємодію з педагогом і однолітками.

Невербальні сигнали виконують роль своєрідного індикатора ставлення дитини до процесу навчання: позитивна емоційна зацікавленість, активна міміка і відкриті пози свідчать про високий рівень включеності, тоді як скованість, уникання зорового контакту або мінімальна жестикуляція можуть вказувати на невпевненість або внутрішні бар'єри у сприйнятті іншомовного матеріалу.

Крім того, системний аналіз невербальної поведінки дозволяє будувати комплексну картину прогресу дитини у засвоєнні іншомовних навичок: він відображає не лише рівень усвідомлення граматичних структур і словникового запасу, а й сформованість комунікативних стратегій, здатність до самоконтролю та саморегуляції в процесі спілкування.

Отже, діагностика сформованості іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку ґрунтується на компетентнісному підході та передбачає оцінювання когнітивного, комунікативного й емоційно-ціннісного компонентів у природних і змодельованих ситуаціях спілкування. Застосування спостереження, мовних проб, ігрового тестування та аналізу невербальної поведінки дозволяє комплексно визначити рівень мовного розвитку, мотивацію, готовність дитини до іншомовної взаємодії та окреслити педагогічні умови, необхідні для ефективного формування іншомовної компетентності.

2.2. Педагогічні умови розвитку іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку

Результати аналізу науково-методичних джерел з проблеми розвитку іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку слугують підґрунтям для визначення педагогічних умов, що забезпечують ефективність цього процесу. Саме педагогічні умови виступають системоутворювальним чинником, який поєднує цілі, зміст, методи та засоби іншомовного навчання в єдину цілісну модель розвитку мовленнєвих умінь.

До таких умов належать: інтеграція іншомовної діяльності з ігровими, художньо-творчими та дослідницькими формами роботи; мотиваційно-емоційне забезпечення навчального середовища; використання LEGO-технологій як засобу моделювання іншомовного середовища; поступове ускладнення мовних завдань відповідно до індивідуальної траєкторії розвитку; партнерська взаємодія між педагогом і дитиною; а також залучення батьків до процесу підтримки іншомовного середовища вдома (табл. 2.2).

Педагогічна система, побудована на принципах інтеграції, ігрової мотивації, діяльнісного підходу та індивідуалізації, є фундаментом цілісного процесу розвитку іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Таблиця 2.2

**Педагогічні умови розвитку іншомовної компетентності в дітей
старшого дошкільного віку**

Педагогічна умова	Характеристика умови	Практичні шляхи реалізації
Інтеграція іншомовної діяльності з ігровими, художньо-творчими та дослідницькими формами роботи	Забезпечення цілісності мовного, пізнавального й емоційного розвитку дитини через включення іншомовної діяльності у знайомі для неї види активності	- Проведення інтегрованих занять («Language Quest», «Travel with LEGO»); - Використання творчих завдань: малювання, руханки, театралізація із залученням іншомовних фраз; - Створення «мовних станцій» (Music Corner, Art Zone, Science Lab) із тематичною лексикою
Мотиваційно-емоційне забезпечення освітнього середовища	Формування позитивного емоційного фону, підтримка впевненості дитини у власних силах і зниження мовного бар'єра	- Використання «Language Passport» для самопостереження; - Система похвали (стікери, жетони, оплески); - Підтримка доброзичливої атмосфери під час мовної взаємодії
Використання LEGO-технології як засобу моделювання іншомовного середовища	Поєднання конструктивної, мовленнєвої та ігрової діяльності для створення умов природного іншомовного спілкування	- Побудова «English Town», «LEGO Farm», «My Dream House» з іншомовним коментуванням дій; - Інтерактивні ігри «LEGO Shop», «At the Airport», «In the Zoo»; - Використання карток із фразами та діалогами
Поступове ускладнення мовних завдань відповідно до індивідуальної траєкторії розвитку	Диференціація навчальних завдань і поетапне ускладнення мовленнєвого матеріалу	- Ведення індивідуальних карт спостереження; - Поступове ускладнення мовних інструкцій (від «Take a red brick» до «Can you build a tall red tower?»); - Індивідуальні міні-ігри з підтримкою педагога
Партнерська взаємодія між педагогом і дитиною	Організація співтворчої діяльності, у якій педагог є модератором комунікації	- Використання рольових позицій педагога («Captain», «Teacher Robot», «Shop Assistant»); - Спільне моделювання сюжетів; - Діалоги-обмін ролями між вихователем і дитиною
Залучення батьків до процесу підтримки іншомовного середовища вдома	Розширення іншомовного простору поза межами ЗДО, створення «мовного мосту» між дитячим садком і родиною	- Проведення сімейних LEGO-проектів («Family English Builder»)

**Джерело: складено автором самостійно*

Сутність педагогічних умов полягає у створенні середовища, де навчання іноземної мови розглядається не як ізольований вид діяльності, а як органічна частина повсякденного життя дитини – інтегрована у гру,

спілкування, творчість і пізнання. Саме така інтеграція забезпечує цілісність мовного, когнітивного та емоційного розвитку дошкільника.

Ігрова мотивація виступає чільним компонентом педагогічних умов, адже вона забезпечує природний перехід від зовнішньої стимуляції до внутрішнього бажання вчитися. У грі дитина виявляє емоційну активність, ініціативу, самостійність, що сприяє глибшому засвоєнню іншомовного матеріалу. Вона сприймає іноземну мову не як навчальне завдання, а як засіб комунікації, що розкриває перед нею нові можливості вираження думок і почуттів.

У межах діяльнісного підходу провідним принципом є *«навчання через дію»*: дитина не лише слухає чи повторює, а активно діє, експериментує, створює мовленнєві продукти у взаємодії з педагогом та однолітками. Це стимулює розвиток когнітивних і комунікативних здібностей одночасно. Інтегровані форми роботи (мовно-художні, музично-рухові, дослідницько-творчі) забезпечують міжсенсорне сприйняття іншомовного матеріалу, що підвищує ефективність запам'ятовування та формує міцні мовленнєві навички.

Важливою педагогічною умовою є індивідуалізація навчання, що передбачає врахування темпу розвитку, інтересів, рівня готовності та емоційного стану кожної дитини. Індивідуальні траєкторії розвитку, побудовані на принципі поступового ускладнення завдань, формують основи саморегуляції навчальної діяльності та готовності до подальшого шкільного навчання.

Не менш значущим є партнерство між педагогом і дитиною, яке перетворює процес іншомовного навчання на співтворчість. Педагог виступає не лише джерелом знань, а модератором комунікації, який підтримує, надихає, створює ситуації успіху та стимулює діалогічну взаємодію. Така педагогічна умова сприяє формуванню довіри, відкритості, розвитку спонтанного мовлення та позитивного ставлення до іноземної мови.

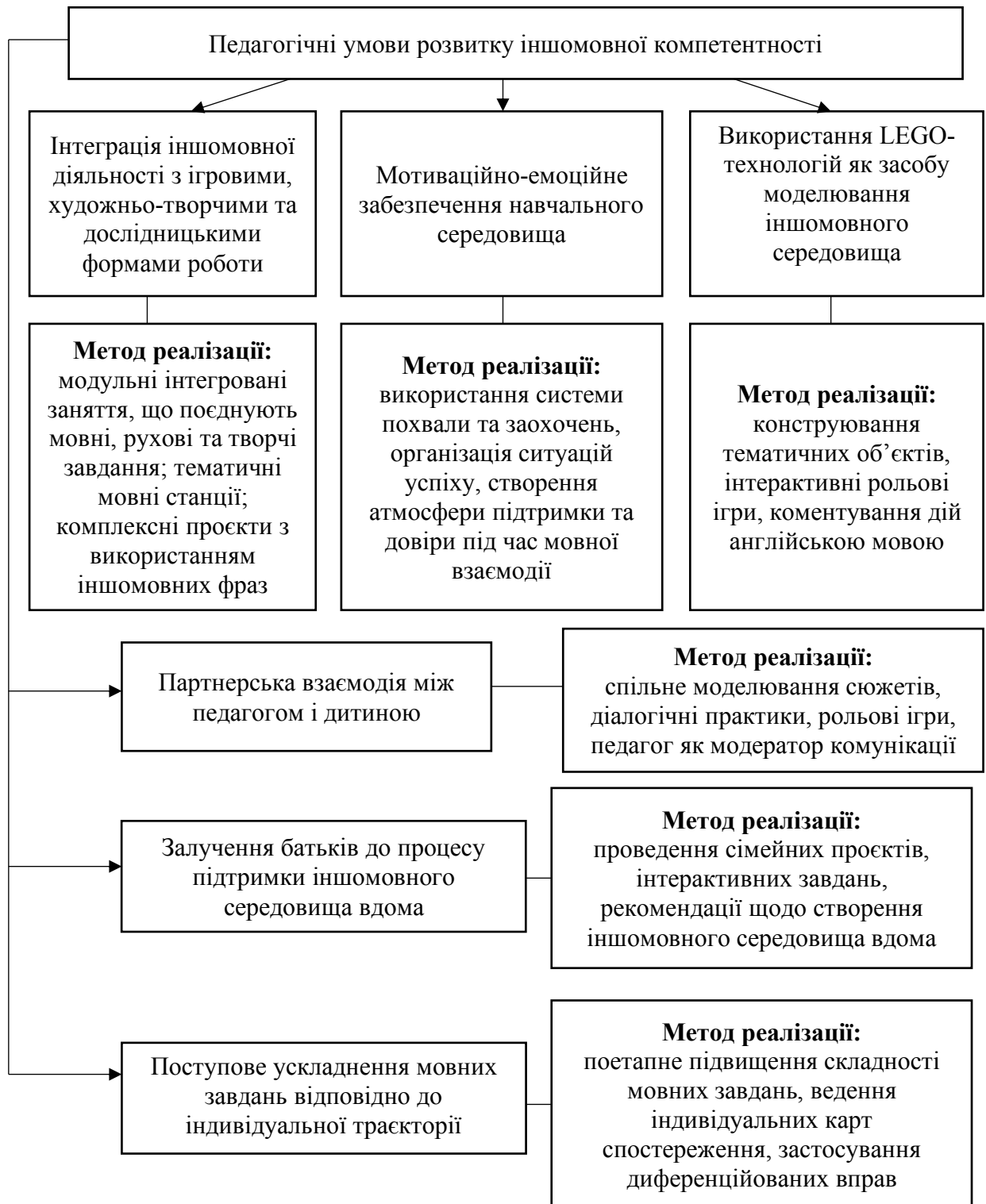

Рис. 2.1. Система реалізації педагогічних умов розвитку іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку*

**Джерело: складено автором самостійно*

Важливим чинником стає взаємодія з родиною. Залучення батьків до створення мовного середовища вдома забезпечує розширення освітнього

простору, формування «мовного мосту» між закладом дошкільної освіти та родиною. Сімейні проєкти, спільні ігри, інтерактивні завдання поглиблюють ефект навчання, забезпечуючи безперервність мовного досвіду дитини.

Реалізація педагогічних умов утворює цілісну систему, яка поєднує змістовий, діяльнісний, мотиваційний та діагностичний компоненти, забезпечує підготовку дітей старшого дошкільного віку до навчання іноземної мови в початковій школі, сприяє розвитку базових мовленнєвих умінь, соціальної компетентності, емоційної готовності та когнітивних здібностей. Діагностичний інструментарій, інтегрований у систему, виконує функції оцінки та розвитку, дозволяючи коригувати навчальний процес відповідно до індивідуальних особливостей дітей і стимулювати позитивну динаміку формування іншомовної компетентності.

Таким чином, педагогічні умови розвитку іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку формують цілісну систему, у якій поєднуються змістовий, діяльнісний, мотиваційний і діагностичний компоненти. Їхня реалізація забезпечує підготовку дітей до подальшого навчання іноземної мови в початковій школі, формуючи не лише базові мовленнєві вміння, а й мотиваційно-емоційну, когнітивну та соціальну готовність до іншомовного спілкування.

2.3. Моделювання системи роботи з реалізації педагогічних умов формування іншомовної компетентності в старших дошкільників засобом LEGO-технології

Процес формування іншомовної компетентності у старших дошкільників вимагає цілісного підходу, який охоплює взаємопов'язані структурні компоненти освітнього середовища, педагогічної взаємодії та практичної діяльності дитини. Ефективність цього процесу зростає за умови моделювання системи роботи, у центрі якої – інтеграція LEGO-технологій як засобу навчання, розвитку та комунікації.

Слід застерегти, що моделювання системи роботи з реалізації педагогічних умов формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку засобом LEGO-технології не може розглядатися як універсальна, жорстко детермінована схема/догма/правило/виключення, придатна до механічного відтворення в будь-якому освітньому середовищі. Запропонована модель має імовірнісний і варіативний характер, оскільки її ефективність зумовлюється сукупністю об'єктивних і суб'єктивних чинників, зокрема віковими та індивідуальними особливостями дітей, рівнем сформованості їхнього рідномовного та іншомовного словника, попереднім ігровим і комунікативним досвідом, а також професійною готовністю педагога до інтеграції LEGO-технології в іншомовну (англомовну) діяльність.

Окремої уваги потребує усвідомлення того, що LEGO-технологія в межах моделювання системи роботи не виступає самодостатнім засобом формування іншомовної компетентності, а реалізує свій педагогічний потенціал виключно за умови методично виваженого, цілеспрямованого та науково обґрунтованого використання. Невиправдане захоплення ігровим компонентом, формалізація мовленнєвих завдань або зведення іншомовної діяльності до маніпулятивних дій із конструктором може призвести до зниження комунікативної спрямованості освітнього процесу та нівелювання мовленнєвого результату.

Крім того, моделювання системи роботи передбачає дотримання принципу педагогічної доцільності, що виключає перевантаження дітей іншомовним матеріалом, невиправдане ускладнення мовленнєвих завдань або порушення балансу між ігровою, пізнавальною та комунікативною складовими діяльності. Застосування LEGO-технології має ґрунтуватися на поступовості, поетапності та відповідності змісту іншомовної діяльності актуальним і потенційним можливостям дітей старшого дошкільного віку.

Запропоноване моделювання системи роботи рекомендуємо розглядати як відкриту, динамічну, гнучку педагогічну конструкцію, яка потребує адаптації до конкретних умов закладу дошкільної освіти, професійного

контексту діяльності вихователя та реальних освітніх потреб дітей. Дотримання зазначеного є необхідною умовою забезпечення наукової коректності, педагогічної ефективності та практичної результативності реалізації LEGO-технології у формуванні іншомовної компетентності старших дошкільників.

Організація системи роботи передбачає поетапне створення педагогічних умов, які забезпечують природне оволодіння дітьми іншомовними навичками у процесі конструктивної, ігрової та творчої діяльності (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Компоненти процесу формування іншомовної компетентності старших дошкільників засобом LEGO-технології*

Структурний компонент системи	Змістова характеристика
Концептуальний	Базується на сучасних науково-педагогічних засадах: <ul style="list-style-type: none"> – діяльнісний підхід, що забезпечує активну участь дитини у процесі пізнання через дію, гру, експеримент; – комунікативно-когнітивний підхід, який орієнтує на засвоєння мовного матеріалу в умовах реального або змодельованого спілкування; – інтеграційний принцип, що забезпечує єдність мовленнєвого, пізнавального, соціально-емоційного та креативного розвитку.
Цільовий	Мета: створення педагогічних умов для ефективного формування іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку засобом LEGO-технології. Основні завдання: <ul style="list-style-type: none"> – формування елементарних іншомовних комунікативних умінь (аудіювання, говоріння, розуміння інструкцій); – розвиток позитивної мотивації до іншомовного спілкування через ігрову діяльність; – забезпечення інтеграції мовного, когнітивного та соціального розвитку; – активізація іншомовної практики у природному середовищі співпраці та гри.
Змістовий	Передбачає реалізацію трьох змістових блоків: <ul style="list-style-type: none"> – мовно-ігрового (ігри-інструкції, рольові ситуації, мовленнєві тренінги); – конструктивно-мовленнєвого (створення моделей за іншомовними описами, виконання інструкцій типу «Build a house», «Find a yellow car»); – інтеграційного (поєднання LEGO-технологій із музикою, математикою, рухливими іграми, природничими спостереженнями).

Продовження табл.2.3

Організаційний	<ul style="list-style-type: none"> – створення розвивального освітнього середовища, у якому LEGO виступає засобом пізнання, а іноземна мова – засобом комунікації; – професійна підготовка вихователя до реалізації інтегрованої LEGO-діяльності (мовна та методична компетентність); – організація мовленнєвої взаємодії через дію, гру, конструювання; – системність, поетапність та поступове ускладнення мовних завдань.
Технологічний (етапи реалізації моделі)	<p>Мотиваційно-орієнтаційний етап – створення ігрових ситуацій («LEGO school», «Magic City»), ознайомлення з базовими іншомовними фразами.</p> <p>Діяльнісно-практичний етап – виконання іншомовних інструкцій у процесі будівництва, моделювання, колективної гри.</p> <p>Рефлексивно-творчий етап – презентація результатів діяльності, іншомовне обговорення («This is my house. It is red.»), узагальнення та закріплення лексичних одиниць.</p>

**Джерело: складено автором на основі [1, с. 26; 5, с. 24]*

Розроблена система компонентів процесу реалізації педагогічних умов формування іншомовної компетентності в старших дошкільників засобом LEGO-технології має комплексний, інтегративний характер і передбачає узгодження цільових, змістових, організаційних і технологічних аспектів освітнього процесу. Її практична реалізація спрямована на створення умов, у яких дитина виступає активним учасником пізнавально-мовленнєвої діяльності, здатним застосовувати іншомовні знання в природному контексті гри, співпраці та творчості.

Використання LEGO-технології в процесі іншомовного навчання забезпечує перехід від репродуктивних форм засвоєння мовного матеріалу до діяльнісно-комунікативних [17, с. 110-111]. Дитина не лише відтворює окремі лексичні одиниці чи фрази, а й використовує їх у власних висловлюваннях, що підсилює ефект осмислення, формує елементарну граматичну інтуїцію та створює позитивний емоційний фон засвоєння мови. Завдяки поєднанню моторної, пізнавальної та мовленнєвої активності активізуються обидві півкулі мозку, що підвищує ефективність навчання.

Водночас, залучення LEGO-технології до освітнього процесу дозволяє вихователям не лише урізноманітнити форми навчання, а й забезпечити реалізацію інтегрованого підходу, коли розвиток мовлення поєднується з

елементами конструювання, моделювання, дослідження й театралізації [9, с. 91]. Таким чином, педагог отримує потужний інструмент формування іншомовної компетентності, який водночас розвиває пізнавальну самостійність, критичне мислення та комунікативну готовність дітей до подальшого навчання у школі.

Конструктор LEGO слід розглядати не просто як яскраву іграшку, а як системний методичний комплекс, що відкриває педагогам та батькам широкі можливості для освітньої діяльності (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Використання LEGO-конструктора як засобу формування іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку*

**Джерело: складено автором на основі [2, с. 195]*

Завдяки інтегрованому використанню LEGO-елементів вихователь має можливість поєднувати ігру, дослідницьку та мовну діяльність, що важливо для формування іншомовної компетентності.

У сучасній практиці дошкільної освіти спостерігається стійка тенденція до широкого впровадження LEGO-технологій у різні види діяльності дітей – від навчально-пізнавальної до художньо-творчої та комунікативно-ігрової. Вихователі дедалі частіше використовують LEGO-конструктори на всіх етапах освітнього процесу, оскільки цей інноваційний інструмент поєднує елементи гри, дослідження, експериментування та творчості, створюючи

оптимальні умови для формування провідних компетентностей, зокрема іншомовної [5, с. 24].

Для дітей шостого року життя LEGO-технологія виступає не лише засобом навчання, а потужним механізмом розвитку іншомовної компетентності, яка охоплює лексичні, фонетичні, граматичні, соціокультурні та комунікативні складові [13, с. 20]. Під час роботи з конструктором дитина реалізовує іншомовну активність у природному, емоційно комфортному середовищі, де поєднуються елементи конструювання, моделювання комунікативних ситуацій, сюжетно-рольові ігри та спільне обговорення створених об'єктів (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Ігрова діяльність дітей із LEGO-конструктором як засіб розвитку іншомовної компетентності*

**Джерело: складено автором самостійно*

Використання завдань LEGO у процесі формування іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку є надзвичайно доцільним, оскільки поєднує сенсомоторну активність із розвитком мовних навичок, творчого мислення та соціальної взаємодії [43, с. 4-6]. У Додатку А наведено «Словник LEGO-термінів» (згідно методичного посібника О. Роми), який дозволяє дітям засвоювати нову лексику іноземної мови через асоціації з

конкретними елементами конструктора, що сприяє активному закріпленню термінів у пам'яті та їх подальшому використанню у мовленні.

Застосування LEGO-технології дозволяє вихователю варіювати навчальні завдання, перетворюючи кожне заняття на ситуативно-комунікативну гру, у межах якої діти не лише відтворюють іншомовні зразки, а й спонтанно використовують їх відповідно до поставлених ігрових чи комунікативних цілей [37].

Ігрова природа LEGO створює сприятливе емоційне середовище, яке знижує рівень тривожності й підвищує впевненість дитини у власних силах. Це особливо важливо під час опанування іноземної мови, адже позитивний емоційний фон стимулює мовну ініціативу, креативність і природне прагнення до іншомовної взаємодії [17, с. 112]. У такому середовищі педагог має можливість органічно поєднати мовну, когнітивну та ігрову діяльність, створюючи ситуації, у яких дитина не лише відтворює засвоєний матеріал, а й активно його застосовує.

Завдання «Моя улюблена справа» інтегрує особистісний досвід дитини з навчальним процесом, оскільки створення LEGO-моделі, що відображає її хобі або повсякденну діяльність, стимулює розповідь іноземною мовою, формуючи комунікативні навички та мотивуючи до використання мови у реальному життєвому контексті. Командні ігри з LEGO сприяють розвитку соціальної компетентності та комунікативної активності, оскільки діти навчаються слухати одне одного, узгоджувати спільні дії та описувати процес іноземною мовою, що створює реальні комунікативні ситуації та забезпечує практичне використання лексики. Завдання «Оживи літеру!» поєднує розвиток фонетичних, графічних та мовленнєвих навичок із творчим мисленням: створюючи конструкцію у формі літери або слова, дитина водночас вчиться сприймати звукову та графічну форму слова, складати короткі описові тексти та розповіді іноземною мовою. Таким чином, використання завдань LEGO забезпечує комплексний розвиток іншомовної компетентності старших дошкільників, інтегруючи сенсорну активність,

мовну практику, творчість і соціальну взаємодію, що відповідає сучасним підходам до ігрового навчання та рекомендаціям методичного посібника О. Роми (2018), де LEGO виступає ефективним інструментом мотивації та активного залучення дітей у навчальний процес [20].

Під час організації конструктивних занять вихователь моделює комунікативні контексти, що наближені до реальних життєвих ситуацій. В свою чергу, це сприяє переходу від репродуктивного засвоєння мовних одиниць до їх творчого використання та формуванню в дітей стійких когнітивно-мовленневих зв'язків: слово асоціюється з конкретною дією, предметом або ситуацією. Наприклад, у процесі побудови «LEGO-міста» педагог подає інструкції англійською мовою: «Build a red house», «Find a blue car», «Show me a big tree». Діти реагують на мовні сигнали через дію – добирають відповідні деталі, конструюють об'єкти, презентують результати своєї роботи. Таким чином, емоційне залучення, практична діяльність і мовна активність перебувають у тісному взаємозв'язку, забезпечуючи комплексний розвиток пізнавальних, комунікативних і соціальних навичок дитини (рис. 2.4).

Такі заняття мають значний розвивальний потенціал, оскільки сприяють формуванню у дітей елементарних навичок іншомовного спілкування, розвитку зорово-моторної координації, просторового мислення та соціальних умінь. Інтерактивна взаємодія у процесі спільного будівництва стимулює позитивні емоції, підвищує мотивацію до навчання та сприяє формуванню іншомовної компетентності у природний, ігровий спосіб [18, с. 9].

У цьому контексті інтеграція LEGO-технологій у різні освітні напрями відкриває широкі можливості для реалізації діяльнісного, компетентнісного та інтегрованого підходів у сучасній дошкільній освіті.

Рис. 2.4. Мовно-ігрова взаємодія вихователя з дітьми у процесі побудови «LEGO-міста»*

**Джерело: складено автором самостійно*

Конструктивна діяльність із LEGO сприяє розвитку критичного мислення, логічного аналізу, мовленнєвої активності та комунікативної взаємодії, поєднуючи елементи гри, навчання й творчості [13, с. 21].

До того ж, така інтеграція потребує цілеспрямованого педагогічного керівництва, що забезпечує ефективне поєднання конструктивної та мовленнєвої активності дітей. Конструктивна діяльність у поєднанні з іншомовним компонентом передбачає педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток мовленнєвої активності, пізнавальної самостійності та творчого мислення. Вихователь виступає не лише організатором, а й модератором освітнього процесу, який створює умови для природного засвоєння іншомовних одиниць у процесі практичної діяльності.

Реалізація зазначеного підходу простежується у процесі занять із LEGO-конструювання. Діти не лише опановують елементи просторового мислення, але й розвивають логіко-математичні процеси – аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, класифікацію. Водночас активізується уява, що проявляється у створенні конструкцій за темами «Місто», «Тварини», «Транспорт», «Будинок

моєї мрії» тощо. У процесі роботи з конструкторами дитина природно переходить до вербалізації дій – описує свої побудови, пояснює, що і чому вона створює, презентує результат одноліткам. Саме цей момент є чільним для формування іншомовної компетентності, оскільки вихователь стимулює використання англійської лексики під час спілкування, коментування та взаємодії [15, с. 139-140].

Подальший розвиток мовленнєвих умінь відбувається через цілеспрямовану мовну інтеграцію у процесі конструктивної діяльності. Педагог може супроводжувати гру короткими інструкціями, запитаннями та описами англійською мовою: «Which block is bigger?», «Show the red tower», «How many bricks have we used?» – такі висловлювання стимулюють дітей до розуміння мовних структур у природному, дієвому контексті, формуючи навички іншомовного сприймання та реагування.

У Додатку А розміщено заняття «Lesson 1 – Letter A», яке демонструє ефективність інтеграції мовного й конструктивного компонентів у процесі формування іншомовної компетентності старших дошкільників. Вивчення англійських літер відбувається не через механічне запам'ятовування, а через ігрову візуалізацію, що забезпечує залучення кількох каналів сприйняття – слухового, зорового та кінестетичного. Діти не лише чують і промовляють звук [æ], а й асоціюють його з конкретними образами – apple, ant, airplane, що сприяє розвитку міцних семантичних зв'язків. Пісенька про літеру «А», рухливі ігри та елементи театралізації створюють позитивне емоційне тло, підсилюють мотивацію до вивчення мови та формують впевненість у власних силах (рис. 2.5).

У додаткових матеріалах до дослідження наводиться приклад інтегрованого заняття з англійської мови для дітей дошкільного віку, спрямованого на ознайомлення з англійською літерою А та розвиток мовної активності через гру та конструювання (Додаток Б).

Рис. 2.5. Вивчення англійських літер через ігрову візуалізацію (Lesson 1 – Letter A) *

**Джерело: складено автором самостійно*

Особливістю цього заняття є використання LEGO-технології як засобу закріплення мовного матеріалу через конструктивну діяльність. Завдання типу *Build something that starts with A!* активізує не лише мовленнєву, а й когнітивну активність дітей: вони самостійно добирають об'єкти, що починаються на відповідну літеру, та моделюють їх з конструктора.

При цьому, такий підхід сприяє переходу від пасивного сприйняття до активного використання мовних одиниць у комунікативних ситуаціях. Через гру діти вчаться узгоджувати слово, дію та образ, що є основою формування початкової іншомовної компетентності у дошкільному віці.

Під час занять з ознайомлення з навколишнім середовищем LEGO-елементи можуть виступати як універсальний дидактичний матеріал для проведення спостережень, експериментів і класифікацій (Додаток Г). Наприклад, вихователь пропонує дітям визначити властивості предметів або матеріалів, зіставити за кольором, формою, розміром, використовуючи англійські запитання: «What is it made of?», «Find the same one», «How are they different?» Такі завдання сприяють розвитку пізнавальної допитливості,

умінню порівнювати та узагальнювати, одночасно підтримуючи мовну активність дітей в іншомовному середовищі.

LEGO-конструювання може бути інтегроване також у фізкультурні, літературні, музичні та рольові заняття, що розширює спектр діяльності дитини та стимулює міжсенсорне навчання.

Рис. 2.6. Інтеграція LEGO-технології в різні види діяльності дітей

дошкільного віку*

**Джерело: складено автором самостійно*

Використання кольорових LEGO-чоловічків як дидактичних інструментів у процесі формування іншомовної компетентності дозволяє створювати багаторівневі навчальні ситуації, які інтегрують мовну, рухову та емоційну активність дітей. Кожен персонаж може уособлювати певний звук, слово або коротку фразу англійською мовою, що дає змогу дитині встановлювати асоціативні зв'язки між конкретним об'єктом і мовним знаком.

Під час рухливих ігор або театралізованих дій діти «оживлюють» цих фігурок, відтворюючи мовні структури, співаючи прості пісеньки чи промовляючи короткі фрази, наприклад: «I can jump!», «I am happy!». Такий підхід забезпечує природне включення мови у діяльність дитини, де мовлення стає не абстрактним завданням, а засобом дії та комунікації.

Поєднання рухових дій, музичного супроводу та мовної активності стимулює всебічний розвиток дитини, оскільки одночасно задіюються різні канали сприймання та види пам'яті – моторна, аудіальна та візуальна. Завдяки такому підходу діти ефективніше засвоюють лексичні одиниці й граматичні конструкції, одночасно підвищуючи рівень концентрації та уваги. Емоційне залучення, яке виникає під час «оживлення» персонажів, формує позитивне ставлення до навчання, підвищує мотивацію до активного використання іншомовних засобів у спілкуванні та розвиває первинні соціальні навички, такі як співпраця, взаємна допомога та обмін ідеями.

Отже, моделювання системи роботи з реалізації педагогічних умов формування іншомовної компетентності в старших дошкільників засобом LEGO-технології дозволяє створити цілісну, науково обґрунтовану модель інтегрованого навчання, у центрі якої перебуває дитина як активний суб'єкт пізнання, творчості та комунікації. Ефективність процесу забезпечується органічним поєднанням мовного, ігрового та конструктивного компонентів, що сприяє гармонійному розвитку мовленнєвих, когнітивних і соціально-емоційних навичок. LEGO-технологія у цьому контексті постає не просто як дидактичний засіб, а як інноваційна педагогічна технологія, яка стимулює навчально-пізнавальну активність, формує позитивну мотивацію до іншомовного спілкування й створює сприятливий емоційний фон навчання.

Сформована модель системи роботи має комплексний і структурно-функціональний характер, ґрунтується на діяльнісному, комунікативно-когнітивному та інтеграційному підходах. Вона передбачає поетапне формування іншомовних умінь – від сприйняття мовних сигналів до їхнього самостійного використання у природних ігрових ситуаціях. LEGO-технологія

стає ефективним середовищем розвитку критичного мислення, мовленнєвої ініціативи, співпраці та самовираження.

Рекомендації вихователям ЗДО щодо використання LEGO-технології під час формування іншомовної компетентності в дітей 6-го року життя

Ефективність упровадження LEGO-технологій у процес формування іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку обумовлюється комплексним поєднанням дидактичних, психологічних та комунікативних умов, що створюють природне і органічне включення іноземної мови у навчально-ігрову діяльність.

Важливо підкреслити, що робота з дітьми шести років виходить за межі простого засвоєння лексики та граматичних структур; навчальний процес має будуватися на основі створення багаторівневих ігрових ситуацій, у яких мова стає інструментом для дії, взаємодії з однолітками та самовираження. У цьому контексті LEGO-конструювання забезпечує можливість моделювати багатофункціональні комунікативні сценарії, включаючи ситуації подорожей, будівництва, наукового дослідження та театралізованої гри. Такі навчальні моделі не лише стимулюють засвоєння іншомовного матеріалу, а й сприяють розвитку уяви, когнітивних навичок, здатності до планування та організації власних дій.

Застосування LEGO-технологій дозволяє інтегрувати навчальні завдання з природними формами соціальної взаємодії, у яких дитина навчається співпраці, обговоренню спільних рішень, дотриманню правил та взаємодопомозі. Такий підхід формує елементи соціальної компетентності, що безпосередньо впливають на ефективність іншомовної комунікації, оскільки дитина здобуває досвід обміну інформацією, аргументації власної позиції та розуміння чужих інтенцій. Одночасно конструювання з LEGO створює позитивне емоційне тло заняття, знижує рівень тривожності та формує

впевненість у власних силах, що є важливою передумовою для активного використання мови та експериментів із новими мовними формами.

Особливе значення мають інтегровані дидактичні модулі, які поєднують розвиток когнітивних навичок і мовних компетенцій. Маніпуляція конструкторами стимулює одночасно аналіз, порівняння, класифікацію, узагальнення та планування дій, що формує фундамент для засвоєння лексичних одиниць, граматичних структур і правил їх використання. Завдяки цьому дитина вчиться сприймати мову як дієвий інструмент для вирішення конкретних завдань, а не як абстрактний об'єкт знань, що підвищує рівень мовної активності та формує стійку мотивацію до її використання.

Вихователь повинен створювати **емоційно комфортне освітнє середовище**, у якому дитина відчуває себе активним учасником процесу. Заняття з LEGO можуть мати форму міні-проектів («My Dream House», «Zoo Safari», «Space Trip», «At the Shop»), де діти будують об'єкти, описують їх англійською мовою, обговорюють їх функції, розігрують короткі діалоги. Наприклад, під час теми «At the Shop» педагог моделює ситуацію спілкування:

- *Educator*: «Welcome to the LEGO Shop! What do you want to buy?»
- *Child*: «I want a blue car, please.»
- *Educator*: «Here you are. How much is it?»
- *Child*: «Two yellow bricks!»

Такі природні комунікативні епізоди формують базові навички мовленнєвої реакції, розвивають граматичну інтуїцію й гнучкість мислення.

Застосування LEGO-технологій у різних видах діяльності – пізнавальній, музичній, літературній, фізичній – має надзвичайне значення для комплексного розвитку старших дошкільників і формування іншомовної компетентності. Використання конструктора під час фізкультурних занять дозволяє інтегрувати мову з рухом: діти виконують дії за короткими іншомовними командами («Jump to the red brick!», «Run to the green tower!»), що активізує слухову увагу, тренує координацію рухів і сприяє формуванню моторно-мовного зв'язку. Такий підхід створює умови для розвитку здатності

до швидкого розпізнавання мовних сигналів та адекватної реакції на них, одночасно закладаючи основи правильної артикуляції та розширення активного словника.

У художньо-естетичній діяльності LEGO-конструктори використовуються як засіб створення тривимірних образів і моделей за мотивами англomовних віршів, казок або оповідань («Build the story of Little Red Riding Hood»), що стимулює креативне мислення, формує навички візуалізації та розвиває емоційний інтелект. Через поєднання мовного, образотворчого та конструктивного компонентів у дітей формується здатність до комплексного сприйняття інформації, розуміння сюжетних послідовностей та взаємозв'язку між словом і дією. LEGO у цьому контексті виступає інструментом інтегрованого навчання, який одночасно активізує когнітивні, моторні та емоційні ресурси дитини, сприяє розвитку концентрації уваги, уяви та здатності до самостійного вирішення завдань, а також створює сприятливе емоційне середовище для засвоєння іншомовного матеріалу.

Завдяки такому підходу дитина не тільки засвоює лексику та базові граматичні структури, а й вчиться застосовувати їх у практичних, творчих і соціально значущих ситуаціях, що значно підвищує ефективність формування стійкої іншомовної компетентності та мотивації до мовленнєвої діяльності. У результаті інтегроване використання LEGO-технологій у різних видах діяльності сприяє всебічному розвитку дитини, поєднуючи пізнавальний, руховий, комунікативний і творчий потенціал у єдину цілісну систему навчання.

Інтерактивні LEGO-квести, такі як «Find the Hidden Word», «Build the Alphabet Train» та «Mission English Planet», є особливо ефективними для формування іншомовної компетентності у дітей старшого дошкільного віку, оскільки поєднують проблемно-дослідницький підхід із ігровою мотивацією та соціальною взаємодією. Вказані завдання передбачають активне вирішення проблемних ситуацій, у яких дитина не просто повторює мовні структури, а застосовує їх у конкретному контексті для досягнення певної мети.

Наприклад, під час квесту «English Planet» діти разом будують космічний корабель, узгоджують дії та комунікують англійськими фразами: «We need four red rockets!», «Let's build faster!», «We are ready to fly!». У цьому процесі мовлення виконує функцію інструмента кооперації та регуляції колективної діяльності, що стимулює розвиток мовленнєвої взаємодії, навичок планування та аргументації власних рішень.

Квести такого типу сприяють активізації пізнавальної діяльності, оскільки дитина повинна аналізувати завдання, співвідносити мовні інструкції з діями, обирати необхідні деталі конструктора та приймати рішення щодо послідовності дій. Водночас вони формують стійку мотивацію до використання іншомовного матеріалу, оскільки досягнення успіху у квесті безпосередньо пов'язане із застосуванням мовних засобів. LEGO-квести дозволяють поєднувати когнітивну, соціальну та мовну компоненти навчання, створюючи інтегроване освітнє середовище, в якому кожна мовна одиниця функціонує як інструмент реальної діяльності.

Крім того, інтерактивні квести розвивають комунікативні навички, такі як вміння ставити питання, давати інструкції, пропонувати власні ідеї та узгоджувати спільні дії. Вони формують первинні навички колективного прийняття рішень і співпраці, які є складовою соціокультурної компетентності дитини, та створюють емоційно позитивне середовище, що стимулює ініціативність і впевненість у власних силах. У результаті системне використання інтерактивних LEGO-квестів забезпечує комплексний розвиток мовної, когнітивної, соціальної та емоційної сфер дитини, створюючи міцний фундамент для подальшого оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю.

У табл. 2.4 наведено приклади практичних прийомів і вправ, що дозволяють поєднувати мовленнєво-комунікативний, ігрово-пізнавальний, проєктно-творчий, інтегрований, соціально-комунікативний та цифрово-інтерактивний компоненти навчання, а також оцінювально-рефлексивні підходи.

Таблиця 2.4

Практичні рекомендації щодо впровадження LEGO-технології у процес формування іншомовної компетентності дітей шостого року життя*

Компонент освітньої діяльності	Зміст роботи вихователя	Педагогічний ефект / Очікувані результати
Мовленнєво-комунікативний	Використання коротких іншомовних інструкцій під час конструювання («Take two red bricks», «Make a door», «Where is the roof?»); моделювання діалогів.	Розвиток слухового сприймання, мовленнєвого реагування, поповнення активного словника.
Ігрово-пізнавальний	Проведення ігор «LEGO Detective» (діти шукають предмет за описом іншомовною) або «Secret Builder» (одна дитина описує, інша будує).	Формування логічного мислення, уміння ставити запитання, розуміння описової лексики.
Проектно-творчий	Організація коротких мовно-конструктивних проєктів («My School», «Transport Day», «Animals' Home») з презентацією результатів англійською.	Розвиток умінь самовираження, креативності, самостійності в іншомовному висловлюванні.
Інтегрований (міжпредметний)	Поєднання LEGO-занять із математикою («Count the blue blocks»), природознавством («Build a flower garden»), музикою («Sing and build»).	Формування міжпредметних зв'язків, узагальнення знань через мовну дію.
Соціально-комунікативний	Використання LEGO-драматизацій («At the Farm», «In the City», «The Birthday Party»); стимулювання взаємодії між дітьми.	Розвиток навичок співпраці, емоційного інтелекту, позитивної взаємодії в іншомовному середовищі.
Цифрово-інтерактивний	Використання цифрових LEGO-програм (LEGO Education, StoryVisualizer) для створення мультфільмів із озвученням англійською.	Формування мультимедійної грамотності, аудіо-візуального мислення, зміцнення мовних навичок через творчість.
Оцінювально-рефлексивний	Запровадження мовних карт прогресу (Language Progress Cards); самооцінювання через символи («I can say...», «I can build...»).	Усвідомлення власних досягнень, розвиток мотивації до самовдосконалення.

**Джерело: складено автором самостійно*

Отже, застосування наведених методичних підходів і прийомів сприяє реалізації принципів компетентнісного та особистісно орієнтованого навчання, визначених у Базовому компоненті дошкільної освіти України. LEGO-технологія забезпечує синергетичну взаємодію між грою, пізнанням і мовленнєвим розвитком, формуючи в дитини не лише іншомовні вміння, а й

основні соціальні компетентності – ініціативність, комунікабельність, самостійність, уміння працювати в команді. Така діяльність сприяє становленню дитини як суб'єкта власного навчання, що готовий до успішної інтеграції у багатомовний і мультикультурний простір сучасного світу.

Практичне впровадження LEGO-технології у процес формування іншомовної компетентності дітей шостого року життя доцільно розглядати крізь призму сучасних освітніх трендів, зокрема *play-based learning*, *learning by doing* та *immersive language environment*. У такому підході LEGO виступає не лише як ігровий ресурс, а як інструмент освітнього дизайну (*educational design tool*), що дозволяє створювати мікроситуації автентичної іншомовної взаємодії, у яких мовлення інтегрується в діяльність природно та функціонально. Педагогові рекомендовано застосовувати LEGO для моделювання сценаріїв (*scenarios*) спільної діяльності, де іншомовні лексичні та мовленнєві одиниці виконують роль операційних команд, описів, домовленостей і рефлексивних висловлювань.

Разом із тим ефективність такого підходу значною мірою залежить від рівня *pedagogical awareness* вихователя щодо ризиків, пов'язаних із надмірною ігровізацією (*over-gamification*) іншомовного навчання. Тривожним сигналом у практиці є ситуації, коли LEGO-технологія перетворюється на самодостатній формат активності, а мовленнєвий компонент редукується до епізодичних англomовних маркерів або формальних *language prompts*, що не забезпечують реального формування комунікативної компетентності. У таких випадках виникає ефект *pseudo-immersion*, за якого створюється ілюзія іншомовного середовища без глибокого мовленнєвого опрацювання.

Окремої уваги потребує проблема *language anxiety*, яка може виникати в дітей за умов некоректного використання LEGO в іншомовному контексті. Надмірне фокусування на результаті, прискорений темп мовленнєвих завдань або непродумане *task overload* здатні спричинити зниження внутрішньої мотивації, уникання мовленнєвої ініціативи та формування пасивної позиції

дитини. У цьому зв'язку практичні рекомендації мають ґрунтуватися на принципах *emotional safety*, *scaffolding* та *child-centered interaction*, що передбачають підтримку, дозування мовного матеріалу та визнання права дитини на мовленнєву паузу.

Крім того, сучасна практика засвідчує ризик фрагментації іншомовного досвіду, коли LEGO-активності використовуються як окремі *stand-alone activities* без системної інтеграції в загальну модель мовленнєвого розвитку. Такий підхід не забезпечує трансферу сформованих умінь у нові комунікативні ситуації та знижує *learning outcomes*. З огляду на це LEGO-технологію доцільно впроваджувати як елемент цілісної педагогічної екосистеми (*educational ecosystem*), у якій вона доповнює, а не заміщує інші методи формування іншомовної компетентності.

Отже, практичні рекомендації щодо впровадження LEGO-технології мають реалізовуватися з урахуванням не лише її інноваційного потенціалу, а й прихованих педагогічних ризиків. Критично важливим є перехід від поверхневої ігровізації до усвідомленого *instructional design*, що дозволяє використовувати LEGO як інструмент глибокого мовленнєвого залучення (*deep language engagement*), не порушуючи психологічного комфорту та вікових можливостей дітей старшого дошкільного віку.

Висновки до розділу 2

У ході дослідження діагностичних та методичних аспектів реалізації педагогічних умов формування іншомовної компетентності у дітей старшого дошкільного віку встановлено, що ефективність мовного розвитку забезпечується комплексним поєднанням діагностичних інструментів, педагогічних умов і інноваційних технологій навчання, зокрема LEGO-технології. Діагностичний процес, побудований на компетентнісному підході, дозволяє виявляти рівні сформованості іншомовної компетентності за мотиваційно-ціннісним, когнітивно-мовленнєвим та діяльнісно-комунікативним критеріями, забезпечуючи цілісне оцінювання мовної активності, емоційного ставлення та готовності до комунікації.

Розроблений і апробований педагогічний інструментарій включає спостереження за мовленнєвою активністю дітей, мовні проби, ігрове тестування, мовленнєві проекти та картки оцінювання, що дозволяє проводити діагностику в природному ігровому середовищі, інтегруючи процес навчання з практичною діяльністю. Аналіз невербальних проявів дітей надає додаткову інформацію про рівень мотивації, внутрішню зацікавленість та психологічну адаптацію до іншомовного середовища, що є важливим для своєчасного коригування навчальної діяльності.

Узагальнення педагогічних умов розвитку іншомовної компетентності показало, що їх реалізація ефективна за умови інтеграції іншомовної діяльності з ігровими, художньо-творчими та дослідницькими формами роботи, створення мотиваційно-емоційного середовища, поступового ускладнення мовних завдань, партнерської взаємодії педагог–дитина та залучення батьків до підтримки іншомовного середовища вдома. Використання LEGO-технології як інноваційного засобу навчання забезпечує природне включення мовної діяльності у конструкторсько-творчі та сюжетно-рольові ігри, активізує когнітивні, моторні та соціальні компетентності, а також формує позитивну мотивацію до іншомовного спілкування.

Проектування системи роботи з використанням LEGO-технології дозволяє структурувати освітній процес за концептуальним, цільовим, змістовим, організаційно-педагогічним та технологічним компонентами, що забезпечує поступове формування мовних умінь від сприйняття мовних сигналів до їх самостійного використання у природних ігрових ситуаціях. Інтеграція LEGO-конструкторів у різні види діяльності – пізнавальну, художньо-естетичну, рухову та рольову – сприяє міжсенсорному навчання, розвитку критичного мислення, креативності та комунікативної компетентності дітей.

Запропоновані методичні рекомендації щодо використання LEGO-технології в освітньому процесі дозволяють вихователям ЗДО системно організовувати мовленнєву діяльність дітей 6-го року життя, забезпечуючи активне включення дитини у процес пізнання, конструювання та комунікації. Інтерактивні завдання, міні-проекти та квести стимулюють спонтанне використання мовних одиниць, формують елементарні навички самовираження та соціальної взаємодії, що створює основу для подальшого розвитку іншомовної компетентності у шкільному навчанні.

Висновкуємо, що системна реалізація педагогічних умов у поєднанні з LEGO-технологією забезпечує комплексний, інтегративний розвиток іншомовної (англомовної) компетентності старших дошкільників, створює сприятливе емоційне середовище, стимулює мовну активність, творчість та пізнавальну самостійність, що є необхідною передумовою для успішного продовження іншомовного навчання в умовах початкової школи.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У ході виконання кваліфікаційної роботи «Формування іншомовної компетентності в дітей старшого дошкільного віку засобом LEGO-технології» було комплексно досліджено теоретичні та практичні аспекти впровадження інноваційних конструкторських технологій у дошкільну освіту з метою розвитку англomовної компетентності дітей 6-го року життя.

Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблем англomовної та математичної освіти дітей дошкільного віку засвідчив, що сучасні підходи до навчання мають ґрунтуватися на інтеграції мовного, когнітивного, моторного та соціального розвитку, що дозволяє формувати стійкі навички іншомовної комунікації. Вивчення підходів, форм та методів формування іншомовної компетентності дошкільників показало, що ефективність навчання забезпечується через діяльнісні, ігрові та інтерактивні стратегії, які враховують індивідуальні особливості дітей, рівень їх мотивації та розвиток комунікативних навичок.

Дослідження теорії гри та історії виникнення LEGO підтвердило, що конструкторські технології відповідають природній потребі дітей у грі, стимулюють уяву та творчий потенціал, створюють безпечне і мотивуюче середовище для освоєння іншомовного матеріалу. LEGO-технологія виступає ефективним засобом формування мовних компетентностей, оскільки дозволяє поєднувати мовну діяльність із конструктивно-творчою та сюжетно-рольовою грою, що забезпечує емоційне залучення, соціальну взаємодію та інтеграцію різних видів пам'яті (зорової, слухової, моторної) під час навчання.

Встановлено, що оцінка потенціалу LEGO-технології як засобу формування іншомовної компетентності дітей старшого дошкільного віку показала, що її використання сприяє розвитку слухового сприймання, мовленнєвого реагування, поповнення активного словника, формуванню логічного та креативного мислення, умінню працювати у колективі, домовлятися та спільно досягати результату. Конструктор виступає опорою

для розвитку діалогічного мовлення, стимулює процес самостійного продукування висловлювань, формує соціальні та комунікативні навички, що є чільними складовими іншомовної компетентності.

Розробка діагностичного інструментарію дозволила визначити рівні сформованості іншомовної компетентності у дітей за мотиваційно-ціннісним, когнітивно-мовленнєвим та діяльнісно-комунікативним критеріями. Використання спостереження, мовних проб, ігрового тестування, мовленнєвих міні-проектів та карток оцінювання у природному ігровому середовищі забезпечило цілісну діагностику мовної активності, готовності до комунікації та психологічної адаптації до іншомовного середовища.

Моделювання системи роботи з реалізації педагогічних умов формування іншомовної компетентності засобом LEGO-технології продемонструвало, що інтеграція мовного компоненту з різними видами діяльності – пізнавальною, художньо-естетичною, руховою та рольовою – сприяє комплексному розвитку когнітивних, моторних та соціальних компетентностей дітей. Поступове ускладнення мовних завдань, партнерська взаємодія педагог–дитина, залучення батьків до підтримки іншомовного середовища вдома та використання інтерактивних LEGO-завдань і міні-проектів створюють умови для ефективного формування стійкої іншомовної компетентності.

Розроблені методичні рекомендації для вихователів ЗДО дозволяють системно організовувати мовленнєву діяльність дітей 6-го року життя, забезпечуючи активне включення дітей у процес пізнання, конструювання та комунікації. LEGO-технологія сприяє розвитку креативного мислення, комунікативної ініціативності та позитивного ставлення до навчання, створює умови для міжсенсорного навчання та формування основ іншомовної компетентності для подальшої освіти у початковій школі.

Отже, виконання всіх завдань дослідження підтвердило, що системна реалізація педагогічних умов у поєднанні з LEGO-технологією забезпечує комплексний, інтегративний розвиток іншомовної компетентності старших

дошкільників, формує стійку мотивацію до мовної діяльності, розвиває когнітивні, соціально-комунікативні та творчі навички, а також створює сприятливе емоційне середовище, необхідне для успішного продовження іншомовного навчання у школі.

Проведене наукове дослідження не претендує на вичерпність, а радше – вкотре підкреслює значущість низки методолгічних орієнтирів у вивченні актуальних тенденцій вразливого дошкільця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Алієва Е. LEGO-конструювання на розвивальних заняттях. *Психолог дошкілля*, 2014, № 9, С. 25–26. URL: <https://surl.li/ewuqec> (дата звернення: 06.11.2025).
2. Бадер С. О., Друганова Є. А. LEGO-технологія як засіб сенсорного розвитку дітей молодшого дошкільного віку. *Інноваційна педагогіка*. 2018. Випуск 8. С. 194–197. URL: <https://surl.li/hswahw> (дата звернення: 06.11.2025).
3. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) – наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2021 р. № 33. URL: <https://surl.li/ufhgbt> (дата звернення: 01.11.2025).
4. Балюк О. Психолого-педагогічні особливості навчання дошкільників іноземної мови. *Дошкільна освіта в сучасному освітньому просторі: актуальні проблеми, досвід, інновації: матеріали доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції*, Харків, 2025, С. 8–11. URL: <https://surl.li/loytww> (дата звернення: 06.11.2025).
5. Бесага І., Бутенко В. LEGO-технологія як засіб інтелектуального розвитку дітей старшого дошкільного віку. *Дошкільна і початкова освіта: реалії та перспективи: збірник наукових статей студентів, магістрантів та молодих науковців*. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 23–26. URL: <https://surl.li/xqjykn> (дата звернення: 06.11.2025).
6. Брежнева О. Г. Концептуальні засади математичного розвитку дітей дошкільного віку: логіка реалізації технології «інтегрованих дидактичних модулів». *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 2017, № 2, С. 5–10. URL: <https://surl.li/kwidbj> (дата звернення: 06.11.2025).
7. Брежнева О. Г. Теорія і практика математичного розвитку дітей 3–6 років у системі дошкільної освіти: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.08 / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т проблем виховання, Київ, 2019, 665 с. URL: <https://surl.li/ptazsa> (дата звернення: 06.11.2025).

8. Брежнева О. Методичний аналіз змісту математичного розвитку дітей дошкільного віку: порівняння чинних програм. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*, 2018, № 12, С. 10–18. URL: <https://surl.li/hykjpw> (дата звернення: 06.11.2025).
9. Волощенко Н. О. Освітньо-розвивальний потенціал LEGO-технології у розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку. *Освітній дискурс. Серія «Гуманітарні науки»*, 2019, Вип. 11, С. 88–98. URL: <https://surl.li/idxsfy> (дата звернення: 06.11.2025).
10. Державний стандарт початкової освіти – постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://surl.li/degogp> (дата звернення: 01.11.2025).
11. Дошкільна освіта на Івано-Франківщині. *Головне управління статистики в Івано-Франківській області*, 2024. URL: <https://surl.li/fubuay> (дата звернення: 06.11.2025).
12. Закон України «Про освіту». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2017, № 38-39, ст. 380. {Закон визнано таким, що відповідає Конституції України, згідно з Рішенням Конституційного Суду № 10-р/2019 від 16.07.2019}. {Із змінами, внесеними згідно із Законом № 4574-IX від 21.08.2025}. URL: <https://surl.li/tdhfeb> (дата звернення: 06.11.2025).
13. Клевака Л. П. Освітньо-розвивальний потенціал LEGO-технології в інтелектуальному розвитку дитини дошкільного віку. *Технології розвитку інтелекту*. 2020. Том. 4. №2 (27). С. 19–22.
14. Куліш Ю. О. Особливості використання музичних римівок у процесі вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку. *Психолог дошкілля*, 2014, № 9, С. 25–26. URL: <https://surl.li/pjerha> (дата звернення: 06.11.2025).
15. Лапін А. В. Корекційні можливості LEGO-конструювання в умовах ДНЗ з інклюзивною формою навчання. *Теоретичне і методичне забезпечення навчання та виховання осіб з особливими освітніми потребами*: зб.

- наукових праць: Вип. 7. Слов'янськ: ДДПУ, 2017. С. 137–145. URL: <https://surl.li/hrmglp> (дата звернення: 06.11.2025).
16. Лисиця В. В., Конопля А. І. Сучасний стан сформованості іншомовної комунікативної компетентності в дітей дошкільного віку. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. *Серія: Педагогічні науки* : зб. наук. пр. Бердянськ : БДПУ, 2023. Вип. 3. С. 240–250. DOI: 10.31494/2412-9208-2023-1-3-240-250 (дата звернення: 07.11.2025).
 17. Любива В. В., Конопля А. І. Огляд чинників забезпечення якості дошкільної освіти в умовах воєнного стану. Науковий журнал Хортицької національної академії. *Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2024. № 2 (11). С. 43–52. URL: <https://surl.li/pjvwmp> (дата звернення: 07.11.2025).
 18. Мережа та діяльність закладів освіти. *Держстат України*, 1998–2025. URL: <https://surl.li/qdacfm> (дата звернення: 06.11.2025).
 19. Міхєєва А., Цветкова Г. LEGO-технології як провідний засіб стимулювання інтелектуального розвитку дітей старшого дошкільного віку. *UNIVERSUM*, 2024, № 6, С. 107–114. URL: <https://surl.li/oeewt> (дата звернення: 06.11.2025).
 20. Рома О. Гра по-новому, навчання по-іншому. Методичний посібник. Київ: The LEGO Foundation, 2018. 44 с. URL: <https://surl.lu/awxjed> (дата звернення: 06.11.2025).
 21. Терлецька Л. М. Навчання іноземної мови дітей дошкільного віку: теоретико-методологічний аспект. *Наукові перспективи*, 2024, С. 360–374. URL: <https://surl.li/wfzyzs> (дата звернення: 06.11.2025).
 22. Трофаїла Н. Психолого-педагогічні основи навчання іноземної мови дітей дошкільного віку. *Acta Paedagogica Volynienses*, Вип. 5, 2022, С. 15–19. DOI: 10.32782/apv/2022.5.3 (дата звернення: 06.11.2025).
 23. Шумський О., Шумська О. Особливості використання пісень як педагогічного інструменту викладання іноземної мови у початковій

- школі. *Витоки педагогічної майстерності*, 2024, № 34, С. 244–248. DOI: 10.33989/2075-146x.2024.34.318144 (дата звернення: 06.11.2025).
24. Щербакова К., Комісарик М. Вивчення якості математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку. *Наукові записки БДПУ*, Серія: Педагогічні науки, Вип. 2, Бердянськ, 2020, С. 183–192. URL: <https://surl.li/giasal> (дата звернення: 06.11.2025).
 25. Anatoli O. (2024). Swedish-English preschool as a site for the collaborative discovery of bilingual meanings. *Journal of Early Childhood Education Research*, 13(1), 92–121. DOI: 10.58955/jecer.129823 (дата звернення: 07.11.2025).
 26. Bar, L., & Shaul, S. (2021). Early numeracy and literacy skills among monolingual and bilingual kindergarten children. *Frontiers in Psychology*, 12. DOI: 10.3389/fpsyg.2021.732569 (дата звернення: 07.11.2025).
 27. Besser, N., et al. (2025). Fostering toddlers' numeracy and mathematical language: Domain-specific training for ECEC teachers. *Early Childhood Research Quarterly*. URL: <https://surl.lu/jxxigc> (дата звернення: 07.11.2025)
 28. Björklund, C., van den Heuvel-Panhuizen, M., & Kullberg, A. (2020). Research on early childhood mathematics teaching and learning. *ZDM – Mathematics Education*, 52(5). URL: <https://surl.li/imzvdu> (дата звернення: 07.11.2025).
 29. Capio, C. M., et al. (2024). Integrating Fundamental Movement Skills and Mathematics in Early Childhood: Co-designed Activities and Fidelity Check. *Children*, 11(4), 457. URL: <https://surl.li/syoczs> (дата звернення: 07.11.2025).
 30. Cerezo R., Calderon V., & Romero C. (2024). A holographic mobile-based application for practicing pronunciation of basic English vocabulary for Spanish speaking children. (pre-print) *arXiv*. URL: <https://arxiv.org/abs/2402.07897> (дата звернення: 07.11.2025).

31. Clements D. H., Lizcano R., & Sarama J. (2023). Research and Pedagogies for Early Math. *Education Sciences, 13*(8), 839. DOI: 10.3390/educsci13080839 (дата звернення: 07.11.2025).
32. De Pascale, M., et al. (2024). Strengths-Based Approaches to Investigating Early Math: Family-Centered Support for Children's Learning. *Frontiers in Education*. DOI: 10.1177/23328584241302059 (дата звернення: 07.11.2025).
33. Ernst J. R., Grenell A., & Carlson S. M. (2022). Associations between executive function and early math and literacy skills in preschool children. *International Journal of Educational Research Open, 3*, 100201. DOI: 10.1016/j.ijedro.2022.100201 (дата звернення: 07.11.2025).
34. Hidayah F. N., & Retnawati H. (2024). The Impact of Numeracy on Early Childhood Development: A Meta-Analysis of Experimental Studies. *Golden Age: Jurnal Ilmiah Tumbuh Kembang Anak Usia Dini, 9*(3), 559–573. URL: <https://surl.li/lqkhkq> (дата звернення: 07.11.2025).
35. Ilham M., Rahman F., Sari D. D., & Annisaturrahmi A. (2023). Enhancing Preschool English Vocabulary Through Multimedia Tools: Insights from a Mixed-Methods Study. *Al-Athfal: Jurnal Pendidikan Anak, 9*(2), 93–102. URL: <https://surl.lt/eoutup> (дата звернення: 07.11.2025).
36. Konovalova N. (2024). Experience of bilingual countries in the issue of mastering the minority language: effective borrowing into preschool pedagogy of Ukraine in order to form foreign language communicative competence in children of middle preschool age. **ScienceRise: Pedagogical Education, 1*(58), 46–55. URL: <https://surli.cc/unjmyo> (дата звернення: 07.11.2025).
37. Lucas C. (2023). «Too Young to Learn English?» – Nurturing Preschool Children's English Language Learning across an Early Years Curriculum: A Case Study. *Education Sciences, 13*(9), 949. URL: <https://surl.li/gbtbhk> (дата звернення: 07.11.2025).
38. Mamani-Calapuja A., Laura-Revilla V., Hurtado-Mazeyra A., & Llorente-Cejudo C. (2023). Learning English in Early Childhood Education

- with Augmented Reality: Design, Production, and Evaluation of the «Wordtastic Kids» App. *Education Sciences*, 13(7), 638. DOI: 10.3390/educsci13070638 (дата звернення: 07.11.2025).
39. Meesak, A. M., et al. (2025). Unlocking early academic skills: children's cognitive processes and learning skills predicting language and math skills. *Frontiers in Psychology*. URL: <https://surl.lu/blbbdj> (дата звернення: 07.11.2025).
 40. Meylani, R. (2024). Mathematical Thinking and Learning in Early Childhood: A Consolidated Qualitative Synthesis of Cutting-Edge Research Literature. *Journal of Qualitative Research in Education*, 82, 127. URL: <https://surl.lt/lqbyec> (дата звернення: 07.11.2025).
 41. Nasiopoulou P., Mellgren E., Sheridan S., et al. (2023). Conditions for Children's Language and Literacy Learning in Swedish Preschools: Exploring Quality Variations with ECERS-3. *Early Childhood Education Journal*, 51, 1305–1316. DOI: 10.1007/s10643-022-01377-4 (дата звернення: 07.11.2025).
 42. Oğul İ. G., & Telli N. H. (2023). Preschool Teachers' Opinions on the Mathematics Learning Process of Immigrant Children. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 408–428. URL: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2869296> (дата звернення: 07.11.2025)
 43. Outhwaite, L. A., Aunio, P., Leung, J. K. Y., & Van Herwegen, J. (2024). Measuring Mathematical Skills in Early Childhood: A Systematic Review of the Psychometric Properties of Early Maths Assessments and Screeners. *Educational Psychology Review*, 36, 110. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10648-024-09950-6> (дата звернення: 07.11.2025)
 44. Parviainen P., Eklund K., Koivula M., et al. (2023). Teaching Early Mathematical Skills to 3- to 7-Year-Old Children – Differences Related to Mathematical Skill Category, Children's Age Group and Teachers'

- Characteristics. *International Journal of Science and Mathematics Education, 21*, 1961–1983. URL: <https://surl.li/zeajzc> (дата звернення: 07.11.2025).
45. Parviainen P., Eklund K., Koivula M., Liinamaa T. Enhancing Teachers' Pedagogical Awareness of Teaching Early Mathematical Skills – A Mixed Methods Study of Tailored Professional Development Program. *Early Education and Development, 2024, 35(3), 1–23*. DOI: 10.1080/10409289.2024.2336661.
 46. Pasaribu G. R., Arfianty R., & Bunce J. (2024). Exploring Early Childhood Linguistic Intelligence Through English Language Learning Methods. *Innovations in Language Education and Literature, 1(2)*. URL: <https://surl.lt/koavom> (дата звернення: 07.11.2025).
 47. Petropoulou A., Lavidas K., & Papadakis S. (2024). Investigation of Preschoolers' Mathematical Skills: A Systematic Literature Review. *Educational Process: International Journal, 13(2), 31–51*. DOI: 10.22521/edupij.2024.132.3 (дата звернення: 07.11.2025).
 48. Rizzuto, K. C., Steiner, L. M., & Zambak, V. S. (2024). Using literacy strategies to assist parents with Common Core mathematical practices. *Research on Preschool and Primary Education, 2(1), 53–68*. URL: <https://surl.li/ynkerh> (дата звернення: 07.11.2025).
 49. Svane R. P., Willemsen M. M., Bleses D., Krøjgaard P., Nielsen H. S. (2023). A systematic literature review of math interventions across educational settings from early childhood education to high school. *Frontiers in Education, 8*. URL: <https://surl.li/xbywwf> (дата звернення: 07.11.2025).
 50. Tan, M., Kilani, H., Markov, I., Hein, S., & Grigorenko, E. L. (2023). Assessing cognitive skills in early childhood education using a bilingual early language learner assessment tool. *Journal of Intelligence, 11(7), 143*. URL: <https://www.mdpi.com/2079-3200/11/7/143> (дата звернення: 07.11.2025).
 51. Tanikha & Ariyati T. (2023). Literature and Language Teaching for Early Childhood Education. *Proceeding Internasional Conference on Child*

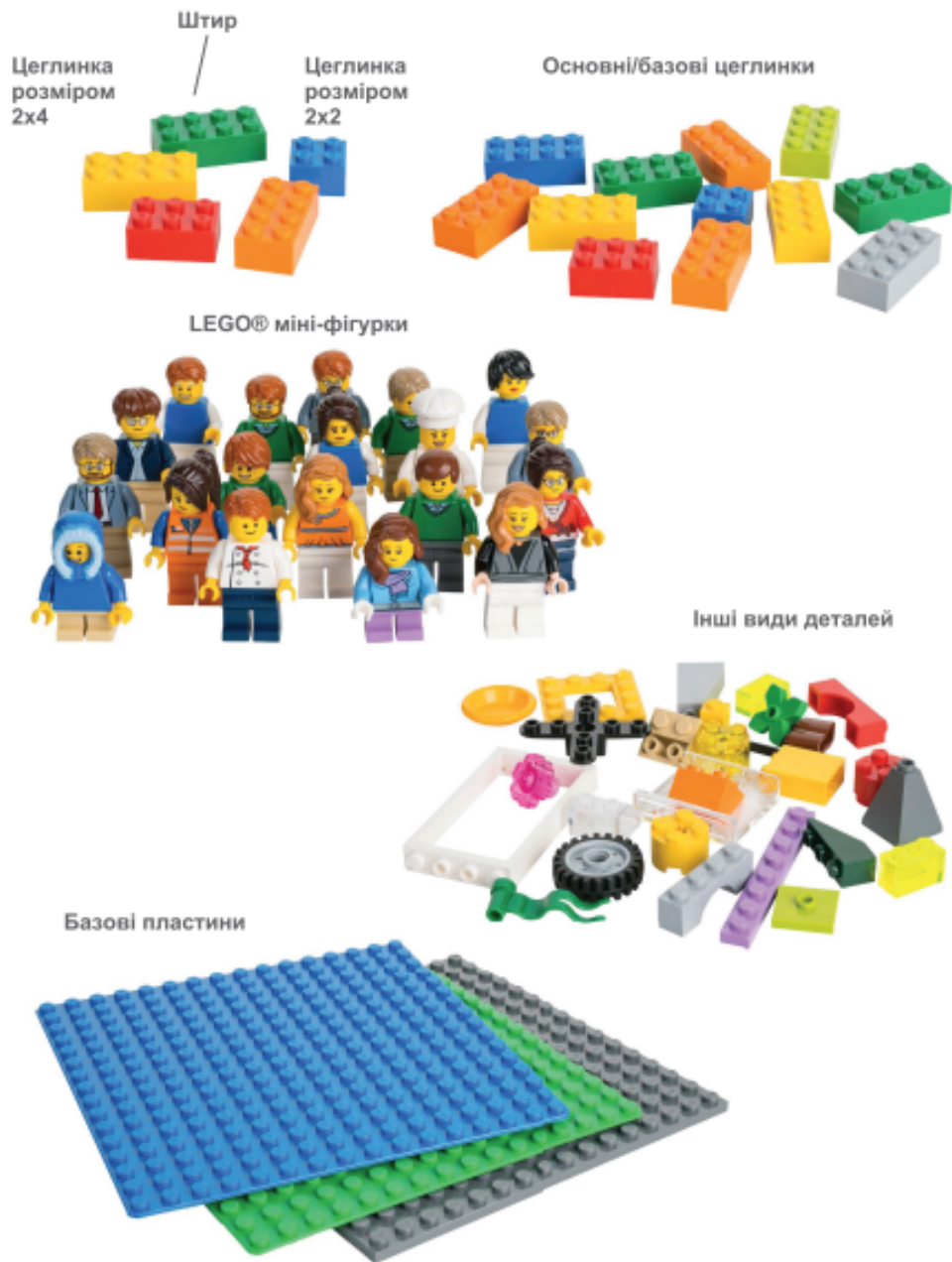
Education, 1(2), 17–25. URL: <https://surl.li/niknsj> (дата звернення: 07.11.2025).

52. Young J. M., Reed K. E., Rosenberg H., & Kook J. F. (2023). Adding family math to the equation: Promoting Head Start preschoolers' mathematics learning at home and school. *Early Childhood Research Quarterly*, 63, 43–58. URL: <https://surl.li/cc/gbapss> (дата звернення: 07.11.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

Словник LEGO® термінів

Заняття з англійської мови для дітей старшого дошкільного віку

Тема: *Lesson 1 – Letter A. Вивчення англійських літер через ігрову візуалізацію*

Тип заняття: інтегроване (мовне + ігрово-конструктивне)

Тривалість: 25–30 хвилин

Вікова група: середня/старша група (5–6 років)

Програмовий зміст:

1. Ознайомити дітей з англійською літерою **A** (назва, звук, написання).
2. Формувати початкові навички розпізнавання літери у словах.
3. Розвивати слухову увагу, артикуляційні вміння та мовну активність.
4. Активізувати пізнавальний інтерес через гру, рух та творчість.

Матеріали:

- картки з літерою **A** та зображеннями: *apple, ant, airplane, alligator*;
- Аудіозапис англійської пісеньки про літеру «A».
- LEGO або конструктор для створення предметів на літеру **A**.
- Магнітна дошка або фліпчарт, м'яка іграшка – «Teacher Ant».

Хід заняття

1. Організаційний момент (3 хв.)

Вихователь (англійською):

Hello, my friends! How are you today?

Let's play and learn the letter A!

Діти відповідають (*I'm fine!*) і сідають у коло.

Вихователь показує іграшку – мурашку (Ant):

This is Ant. Ant says hello! What letter is it? Letter A!

2. Ознайомлення з літерою (5 хв.)

Вихователь показує картку з великою та маленькою **A/a**, промовляє звук [æ].

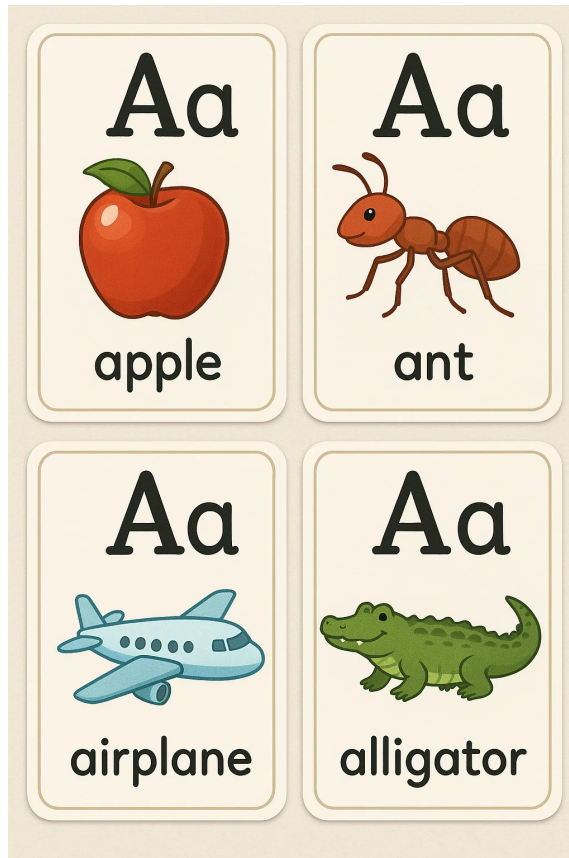
Діти повторюють хором і по черзі.

A is for apple. A is for ant. A is for airplane.

Потім звучить пісенька «**The Letter A Song**», діти плескають у долоні, коли чують слова з літерою **A**.

3. Гра «Find the A!» (5 хв.)

На столі лежать картки із зображеннями предметів (apple, cat, ant, sun, airplane, ball).

Завдання дітей – знайти ті, що починаються на **A**, і промовити:
A is for apple! A is for airplane!

4. Конструктивна діяльність «Build with A» (10 хв.)

Діти працюють з LEGO.

Завдання педагога:

Build something that starts with A!

Діти будують яблуко, літак або літеру **A** з конструктора.

Потім показують і коментують:

This is an airplane! A – airplane!

5. Рухлива гра «Ants on the floor!» (5 хв.)

Під музику діти «повзають як мурахи» та шукають предмети, що починаються на **A**.

Ants, ants, find the apple!

6. Підсумок заняття (2–3 хв.)

Педагог разом з дітьми повторює слова:

A – apple, A – ant, A – airplane!

Підбиває підсумок:

You are super learners! Now you know the Letter A!

Рефлексія

Діти показують великий палець угору, якщо їм сподобалося заняття. Вихователь дарує наліпку з літерою **A**.

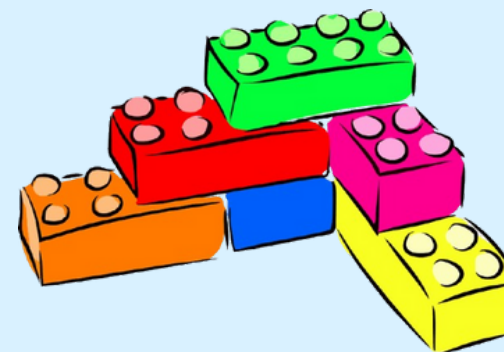
Додаток В

LEGO

Збірка ігор

2025

Гра № 1. ст. 3.

Виклади стебла за допомогою цеглинок Lego. Підбирай цеглинки відповідно кольору квітки.

Гра № 2.

На кожній картці додай таку кількість цеглинок, щоб отримати число , яке на ній зображено.

Гра № 3. ст. 5.

Визнач кількість складів у слові. Якщо в слові два склади, то необхідно поставити вежу з двох цеглинок такого ж кольору на картинку.

Гра № 4. ст. 6.

З'єднай дві однакові за кольором цеглинки.

Гра № 5. ст. 7.

Порахуй та напиши кількість цеглинок.

Гра № 6. ст. 8.

Знайди одночасно двома руками дві однакові цеглинки Lego з правої та лівої сторони.

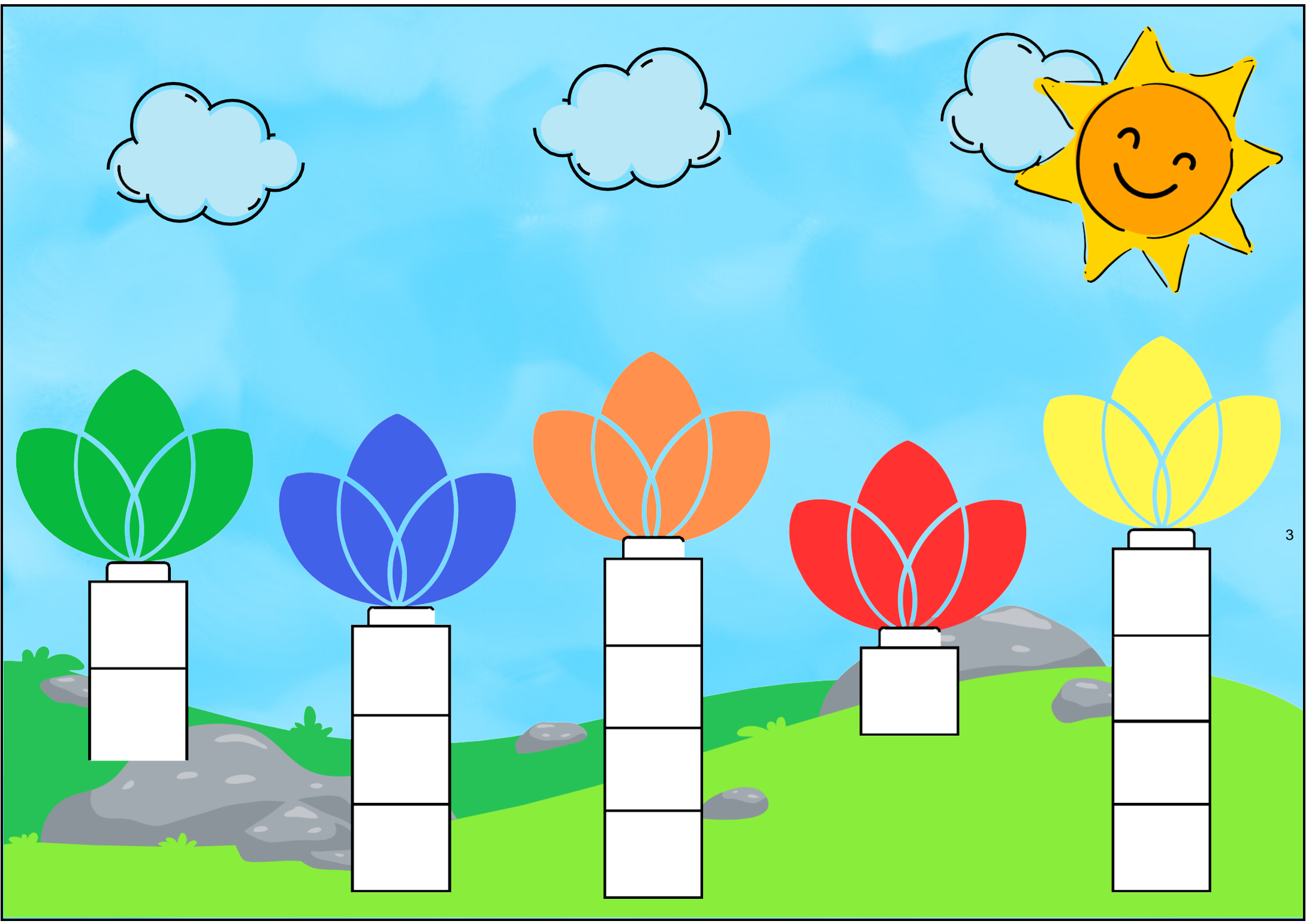
Гра № 7. ст. 9.

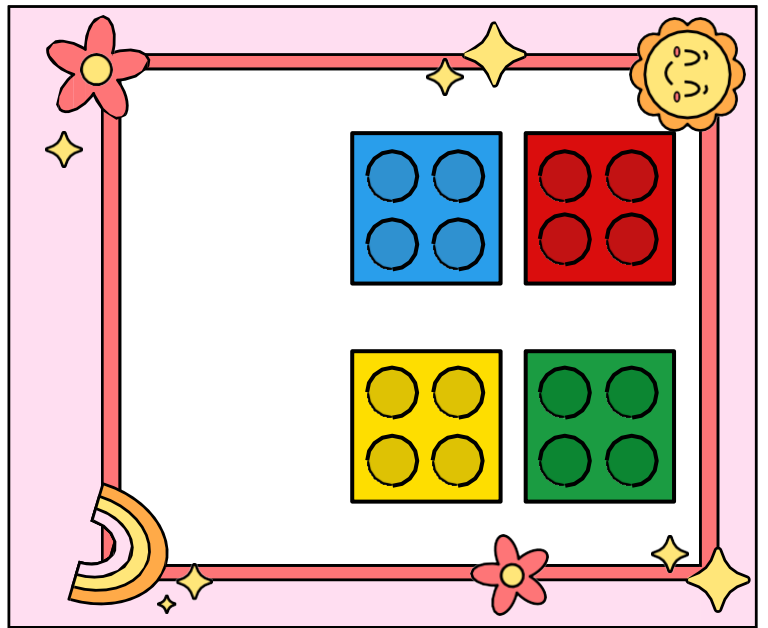
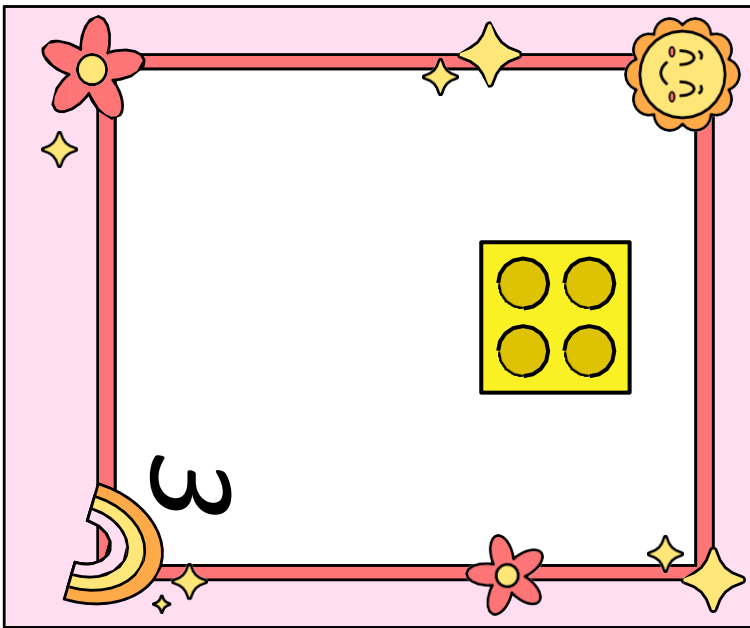
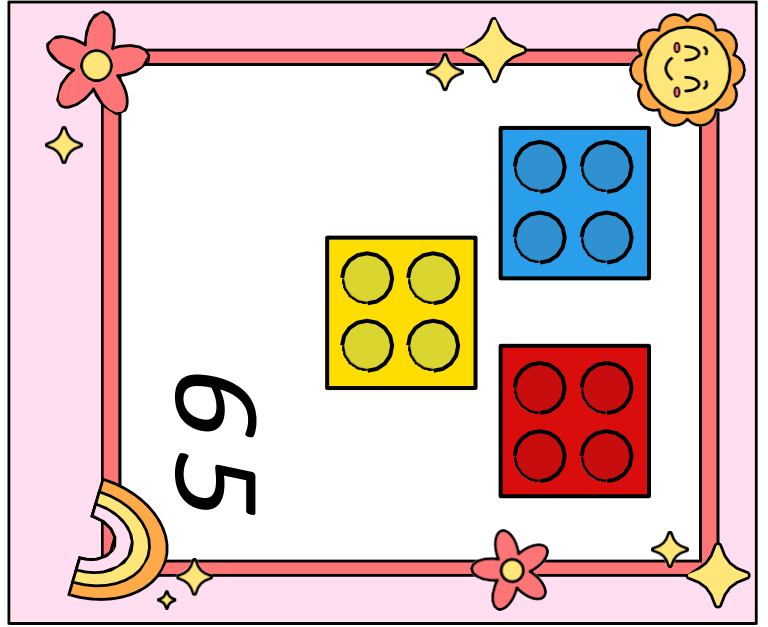
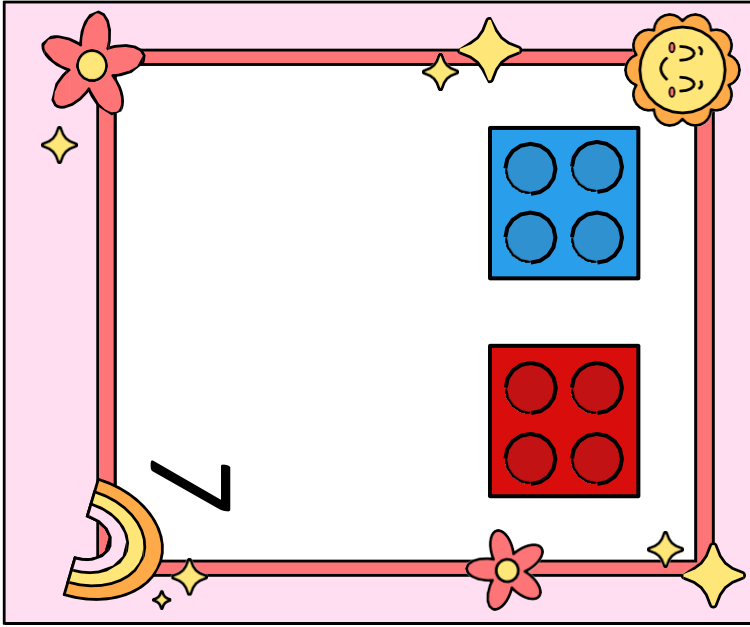
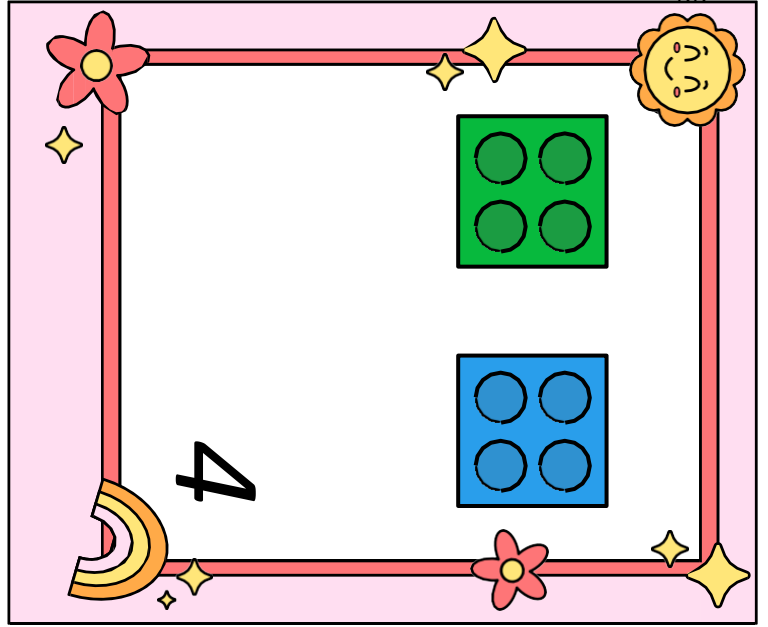
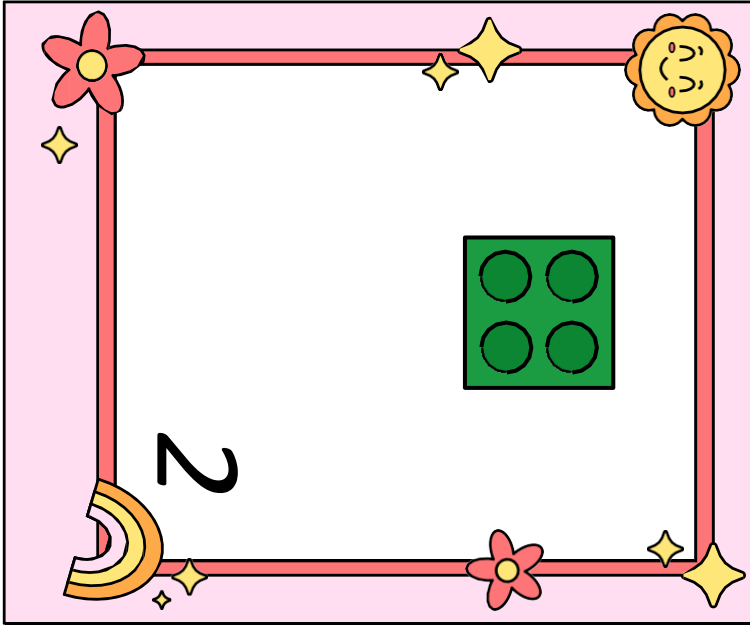
Побудуй вежі з Lego на вказаних нижче квадратах використовуючи ту кількість цеглинок та той колір, який вказано на квадраті.

Гра № 8. ст. 10.

Побудуй за зразком та порахуй кількість цеглинок.

Гра № 9. ст. 11.

“Веселі склади”

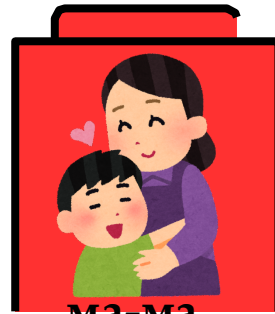
Визнач кількість складів у слові. Якщо в слові два склади, то необхідно поставити два кубики такого ж кольору на картинку.

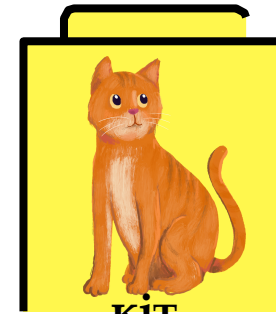
со-ва

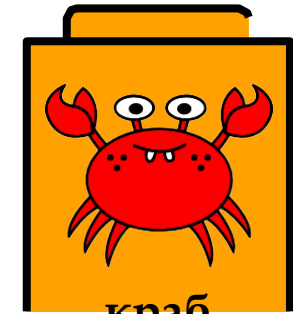
ко-ро-на

ма-ма

кіт

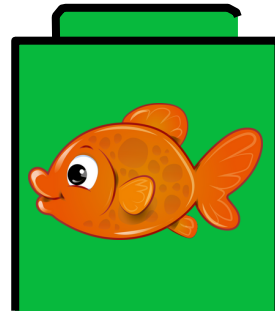
краб

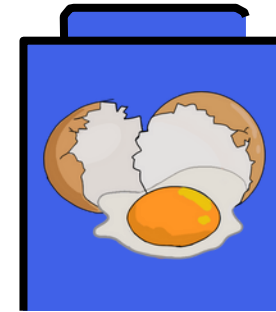
мо-ро-зи-во

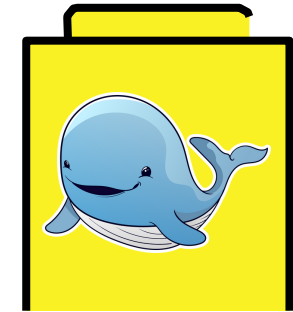
ли-мон

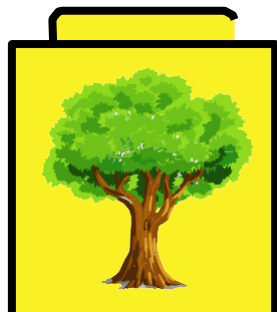
ри-ба

яй-це

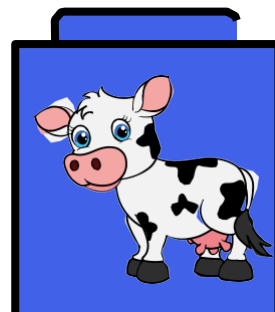
кит

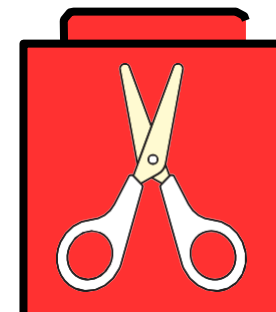
де-ре-во

лев

ко-ро-ва

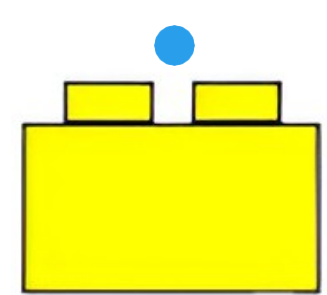
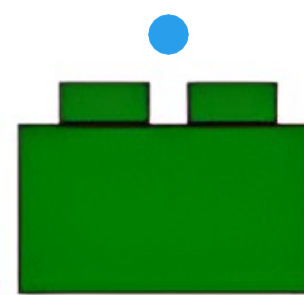
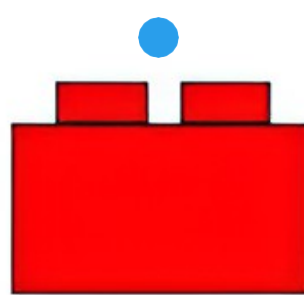
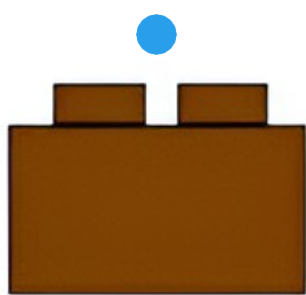
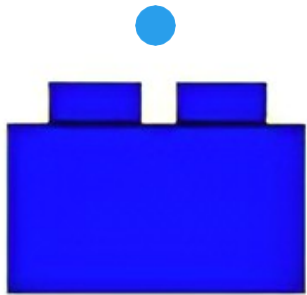
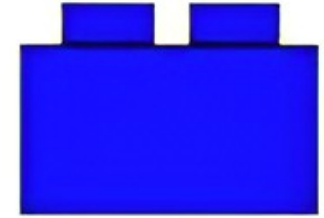
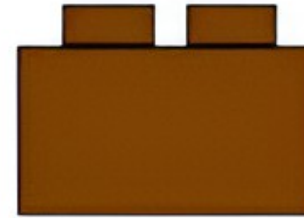
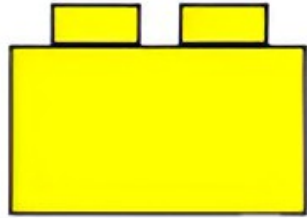
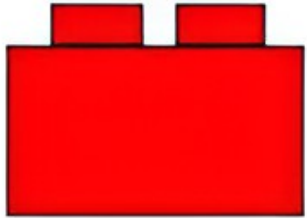

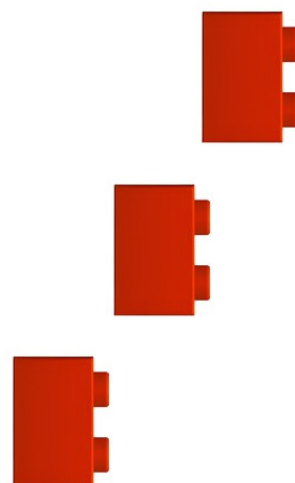
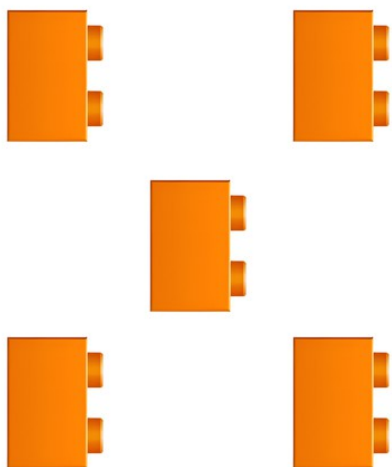
но-жи-ці

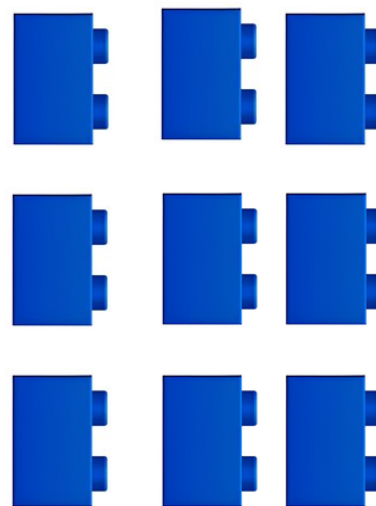
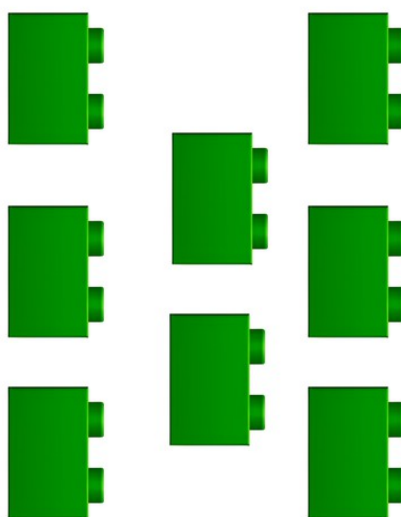
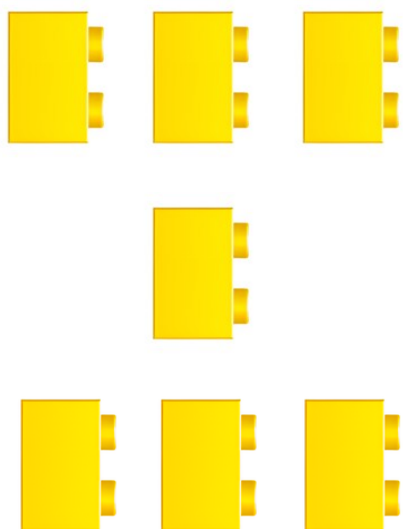
шап-ка

З'єднай дві однакові за кольором цеглинки.

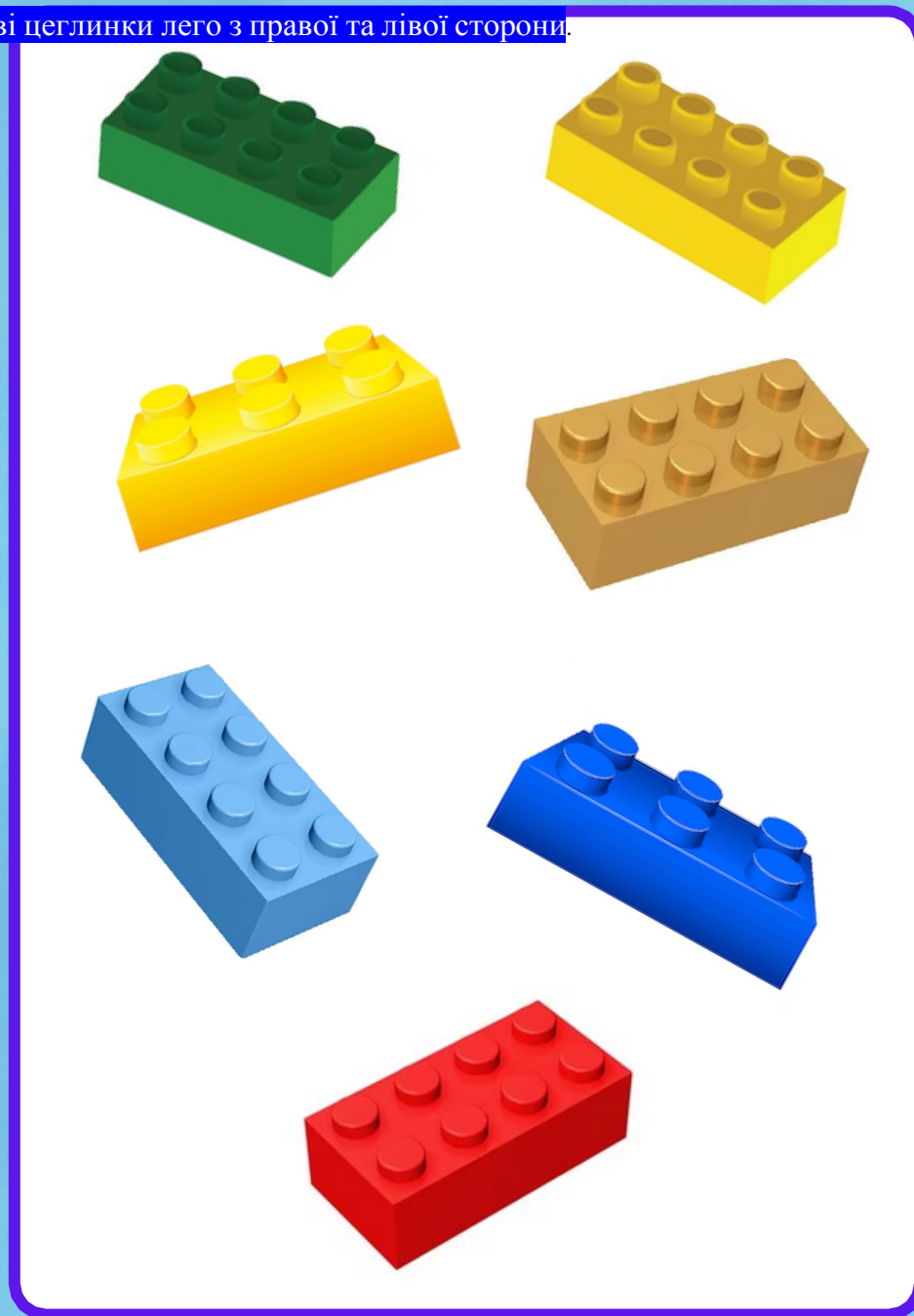
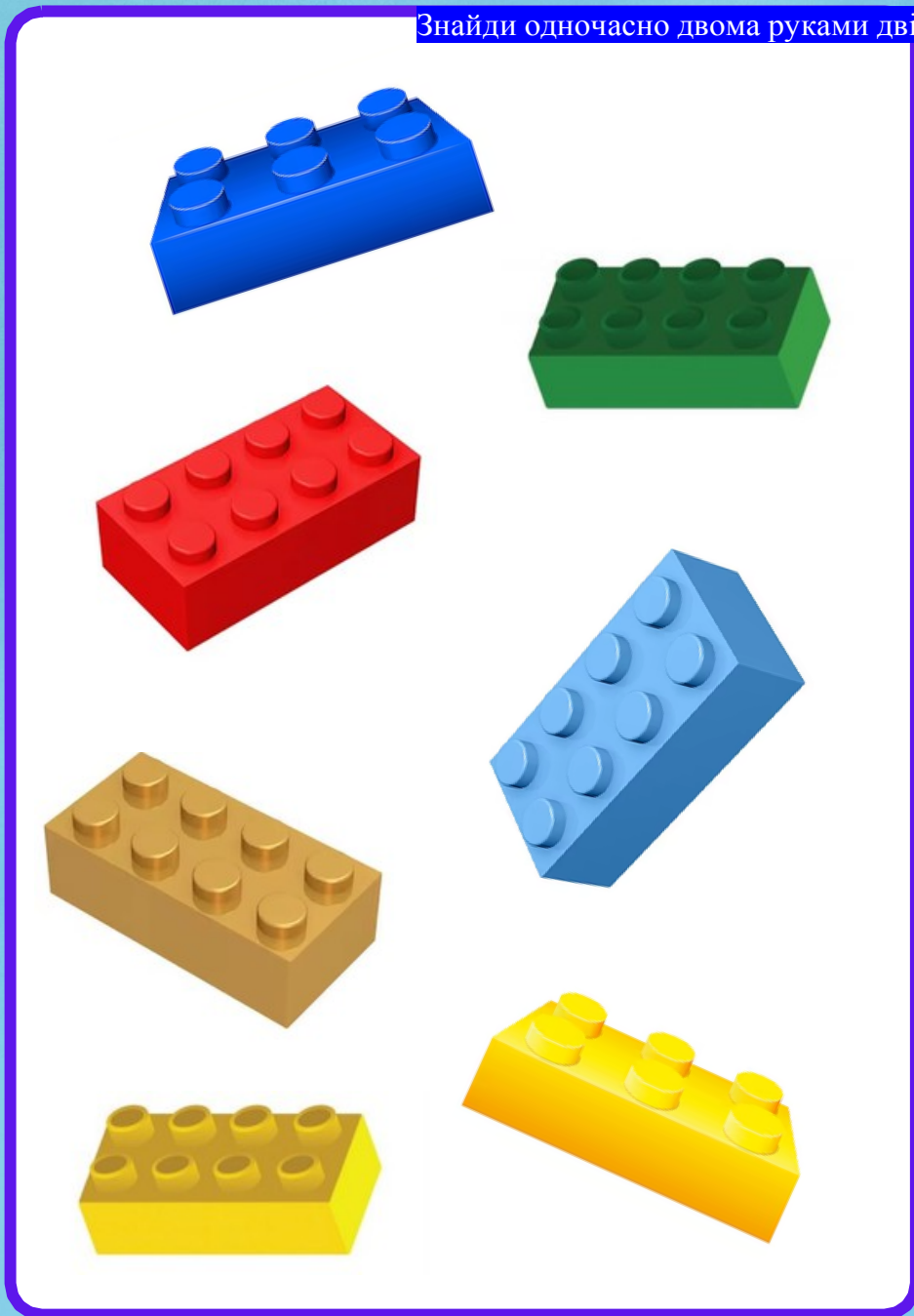

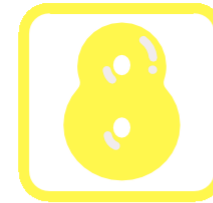
Порахуй та вкажи
кількість цеглинок

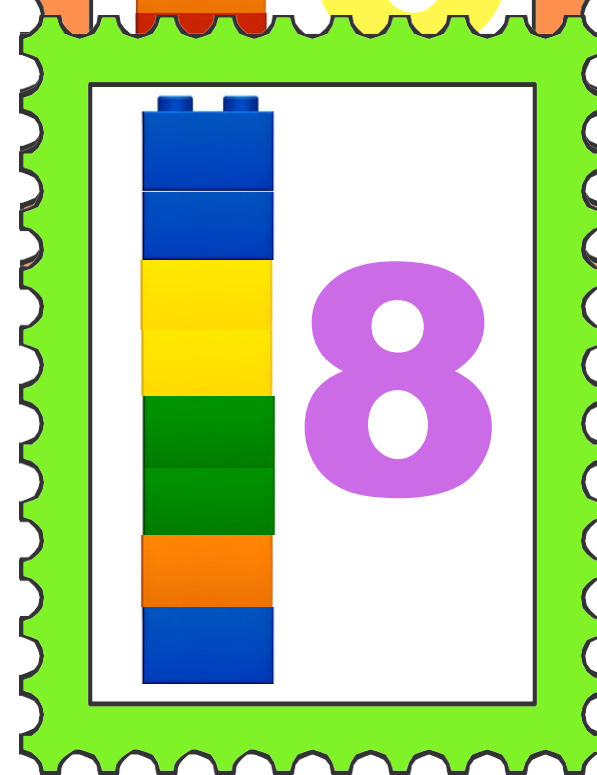
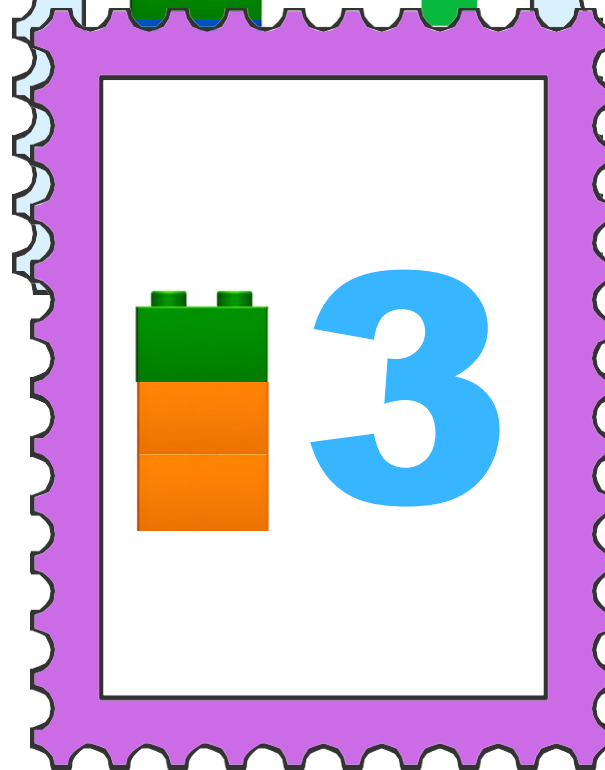
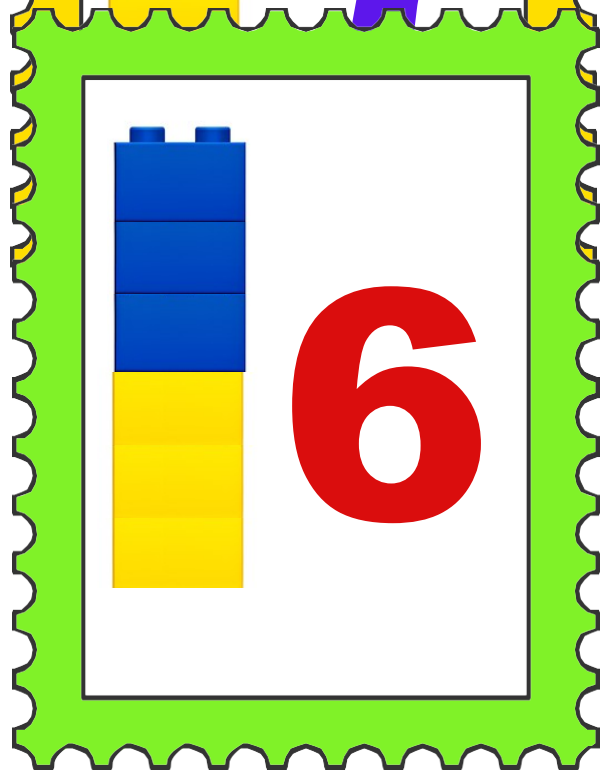
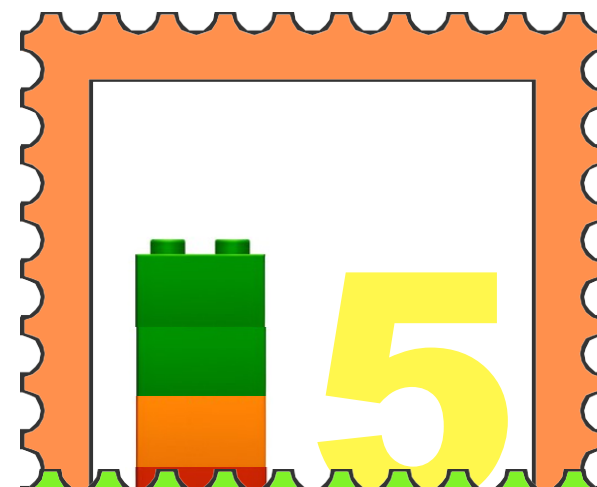
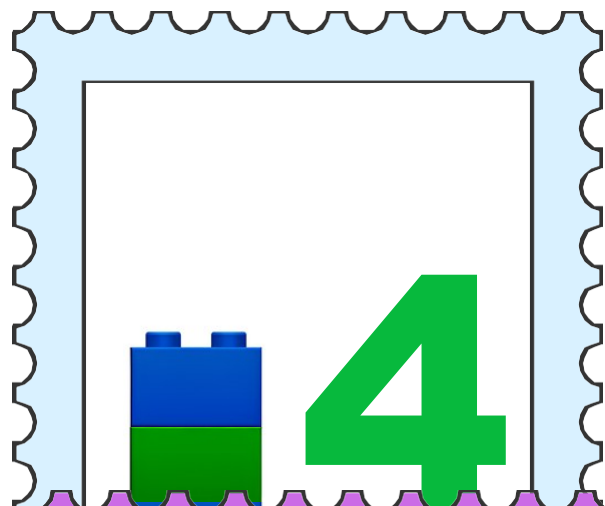

Знайди одночасно двома руками дві однакові цеглинки леґо з правої та лівої сторони.

Побудуй вежі з лего на вказаних нижче квадратах використовуючи ту кількість цеглинок та той колір, який вказано на квадраті.

Мета:

- закріпити знання дітей про довкілля та назви тварин англійською мовою;
- вчити дітей порівнювати та класифікувати тварин за певною ознакою;
- розвивати логічне мислення, пам'ять, мовлення, просторово-логічні зв'язки;
- виховувати уважність, старанність, цілеспрямованість.

Хід гри:

діти розглядають картинки, називають тварин, що на них зображені. На кожній картинці діти обирають зайву тваринку аргументуючи свій вибір

FOX

WOLF

CAT

STORK

PIG

GOAT

COW

CROW

HEDGEHOG

HARE

SQUIRREL

OWL

LION

MONKEY

ZEBRA

SPARROW

HORSE

BEAR

DOG

CHICKEN

ELEPHANTE

TIGER

BEER

DACK

ELK

KANGAROO

MOUSE

PARROT

Дидактична гра

«Четвертий зайвий»

Вибери і покажи зайву цеглинку-картку

